KIVIJÄRVEN KUNTA

Pöytäkirja

Kunnanvaltuusto	
Kokousnumero	6 / 2026
Aika	**09.11.2026 klo 19.00 – 20.21**
Paikka	Valtuustosali (Järvenhelmi)

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

KIVIJÄRVEN KUNTA **KOKOUSKUTSU / ASIALISTA** Nro

Kunnanvaltuusto **09.11.2026 klo 19.00 – 20.21** **6/2026**

Valtuustosali (Järvenhelmi)

Asia	Liite	
§ 43		**KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS**
§ 44		**PÖYTÄKIRJANTARKASTAJIEN VALITSEMINEN**
§ 45	**17**	**POISTOSUUNNITELMAN MUUTTAMINEN**
§ 46		**KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUMA 31.08.2026**
§ 47	**18**	**MAASEUTUHALLINNON YHTEISTOIMINTASOPIMUKSEN PÄIVITTÄMINEN**
§ 48	**19**	**POHJOISEN KESKI-SUOMEN YMPÄRISTÖPALVELUT / RAKENNUSJÄRJESTYKSEN HYVÄKSYMINEN**
§ 49	**20**	**VUODEN 2025 ARVIOINTIKERTOMUKSEEN VASTAUKSEN ANTAMINEN**
§ 50		**TULOVEROPROSENTTI VUODELLE 2027**
§ 51		**KIINTEISTÖVEROPROSENTIT VUODELLE 2027**
§ 52	**21**	**DE MINIMIS -TUKENA MYÖNNETTÄVÄ AVUSTUS / KIVIJÄRVEN VUOKRATALOT OY**
§ 53		**KIIREELLISET ASIAT**
§ 54		**MUUT ASIAT**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

3131

KOKOUSAIKA	**09.11.2026 klo 19.00 – 20.21**
KOKOUSPAIKKA	**Valtuustosali Järvenhelmi**
SAAPUVILLA OLLEET JÄSENET	x De Cloux Minna x Hautanen Maire x Holm Kari x Kainulainen Aimo x Kemppainen Hannele, pois § 52 x Kinnunen Tomi x Kotilainen Henri, pj, pois § 52 x Leppänen Erkki, pois § 52 x Leppänen Petri x Leppänen Sonja - Ruusuvirta Lauri x Sarén Riitta, vpj § 52 x Urpilainen Antti
MUUT SAAPUVILLA OLLEET (ja läsnäolon peruste)	x Oinonen Pirkko, kj:n varahenkilö, esittelijä/pöytäkirjanpitäjä x Tobiasson Eeva-Liisa, kunnanhallituksen jäsen, pois § 52 x Hakkarainen Olavi, kunnanhallituksen jäsen - Holm Risto, vanhus- ja vammaisneuvoston edustaja
LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS	§ 43
ASIAT	§ 45 - 54
PÖYTÄKIRJAN TARKASTUSTAPA	§ 44
PÖYTÄKIRJAN ALLEKIRJOITUS JA VARMENNUS	Puheenjohtaja: Riitta Sarén, § 52 Pöytäkirjapitäjä: Pirkko Oinonen Henri Kotilainen
PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS Pöytäkirja on tarkastettu ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi.	Tarkastusaika: **Tarkastettu sähköisesti** Allekirjoitukset: Petri Leppänen, Aimo Kainulainen
Pöytäkirja julkaistaan nähtäville kunnan verkkosivuille pöytäkirjan tarkastuksen jälkeen	Paikka ja päivämäärä: **16.11.2026 – 23.12.2026** Virka-asema: Kirjanpitäjä Allekirjoitus: Päivi Hakkarainen

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

KOKOUKSEN AVAUS JA LAILLISUUS SEKÄ PÄÄTÖSVALTAISUUS

Kvalt § 43
9.11.2026

Hallintosääntö 42 § Kokouskutsu

Kokouskutsun antaa valtuuston puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

Kokouskutsu on lähetettävä vähintään kuusi päivää ennen valtuuston kokousta kullekin valtuutetulle sekä niille, joilla on kokouksessa läsnäolo-oikeus tai – velvollisuus.

Kunnanvaltuuston kokouskutsu, jossa on ilmoitettu kokouksen aika ja paikka, ja esityslista on julkaistu kunnan kotisivuilla **2.11.2026**. Esityslista on lähetetty erikseen kullekin valtuutetulle, kunnanhallituksen jäsenille ja kunnanjohtajalle/varahenkilölle.

Hallintosääntö § 43 Esityslista

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset valtuuston päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivat erityiset syyt ole esteenä. Jos esityslistalla, liitteissä tai oheismateriaalissa on salassa pidettäviä tietoja, asiakirjaan tehdään merkintä salassapidosta.

Hallintosääntö 49 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Läsnä olevat valtuutetut ja varavaltuutetut todetaan sähköisesti tai nimenhuudolla, joka toimitetaan aakkosjärjestyksessä. Todettuaan läsnä olevat valtuutetut puheenjohtaja toteaa esteen ilmoittaneet valtuutetut ja läsnä olevat varavaltuutetut sekä onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Nimenhuudon jälkeen saapuvan valtuutetun on ilmoittauduttava välittömästi puheenjohtajalle. Poistumisesta kesken kokouksen on ilmoitettava puheenjohtajalle. Kun varavaltuutettu osallistuu kokoukseen ja asianomaisen vaaliliiton, puolueen tai yhteislistan valtuutettu saapuu kesken kokouksen, tulee valtuutettu välittömästi varavaltuutetun tilalle.

Kuntalain 103 § Päätösvaltaisuus

Valtuusto on päätösvaltainen, kun vähintään kaksi kolmasosaa valtuutetuista on läsnä.

Päätös:

Kokous todettiin laillisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

PÖYTÄKIRJANTARKASTAJIEN VALINTA

Kvalt § 44
9.11.2026

Ehdotus:

Kunnanvaltuusto valitsee kaksi valtuutettua tarkastamaan tästä kokouksesta laadittavan pöytäkirjan.

Pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti.

Päätös:

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Petri Leppänen (Riitta Sarénin esitys) ja Aimo Kainulainen (Antti Urpilaisen esitys).

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

POISTOSUUNNITELMAN MUUTTAMINEN

Khall § 94
07.09.2026

Liite 37

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut 22.11.2016 uuden yleisohjeen suunnitelman mukaisista poistoista. Uutta ohjetta on sovellettu vuoden 2013 tilinpäätöksestä alkaen.

Taloudellisen pitoajan määrittelyssä noudatetaan varovaisuuden periaatetta. Lähtökohtaisesti poistoaika määritellään kyseisen hyödykkeen yksilöllisten tulontuottamis- tai palvelutuotantokyvyn perusteella varovaisuuden periaatteella poisto-ohjeen poistoaikojen rajoissa. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto suosittelee **liitteen nro 37** mukaisen poisto-ohjeen poistoaikojen alarajojen käyttämistä, ellei pidemmän poistoajan käyttämiseen ole erityistä hyödykekohtaista perustetta. Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista:

KIRJANPITOLAUTAKUNNAN KUNTAJAOSTO

Yleisohjeessa otetaan kantaa pienhankinnan euromäärään. Käytännössä tämä tarkoittaa ns. aktivointirajaa, jonka rajan ylittävä hankintameno tulkitaan investoinniksi ja rajan alle jäävät on kirjattava hankintavuoden kuluksi eli käyttötalousmenoksi. Uusitussa yleisohjeessa pienhankinnan raja on enintään 10 000 euroa (ALV 0 %). Kivijärvellä aktivointiraja on 5000 euroa.

Voimassaolevaa poistosuunnitelmaa (Kv 24.06.2013). täsmennetään siten, että 1.1.2027 alkaen otetaan käyttöön kaikkiin valmistuviin investointeihin tasapoistot yleisohjeen 22.11.2016 mukaisesti menojäännöspoistojen sijaan. Tasapoistoissa noudatetaan ensisijaisesti poistosuunnitelman alarajaa, ellei pidemmän poistoajan käyttämiselle ole hyödykekohtaista perustetta. Kunnanhallitus päättää pidemmän poistoajan käytöstä hyödykekohtaisen perusteen mukaan enintään kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antaman yleisohjeen mukaisten poistoaikojen ylärajojen mukaisesti.

Poistosuunnitelman muutos koskee vain 1.1.2027 alkavan muutostilikauden ja sitä seuraavien tilikausien aikana valmistuvien investointien suunnitelmapoistoja. Poistosuunnitelman muutoksen johdosta ei aiempien tilikausien poistoja oikaista. Poistosuunnitelman muutoksen johdosta ei 31.12.2026 mennessä valmistuneiden investointien poistosuunnitelmaa muuteta.

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että Kivijärven kunnassa noudatetaan **liitteenä 37** olevaa yleissuosituksen 22.11.2016 mukaista poistosuunnitelmaa 1.1.2027 alkaen.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

Päätös:

Päätösesitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Tiedoksi: Kirjanpito

- - - - -

Kvalt § 45
9.11.2026
Liite 17

Päätös:

Kunnanvaltuusto päätti, että Kivijärven kunnassa noudatetaan liitteenä 17 olevaa yleissuosituksen 22.11.2016 mukaista poistosuunnitelmaa 1.1.2027 alkaen.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUMA 31.08.2026

Khall § 105
05.10.2026

KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUMA 31.8.2026
Ulkoinen + sisäinen

Käyttötalous	Netto-määräraha	Käyttö	Käyttö %
Hall.ja elink.-osasto v. 26	752 680	480 179	63,5
Hall.ja elink.-osasto v. 25	693 730	519 133	74,8
Sivistysosasto v.26	2 710 390	1 457 003	53,4
Sivistysosasto v.25	2 540 570	1 477 944	58,2
Tekninen osasto v. 26	535 680	184 198	34,3
Tekninen osasto v. 25	29 380	49 866	169,7
Yhteensä v. 2026	3 998 750	2 121 380	53
Yhteensä v. 2025	3 263 680	2 046 943	62,7

Rahoitusosa	Netto-määräraha	Käyttö	Käyttö %
Verotulot v. 26	2 580 000	1 695 476	65,7
Verotulot v. 25	2 434 000	1 584 572	65,1
Valtionosuudet v. 26	1 590 160	1 057 398	66,5
Valtionosuudet v. 25	1 723 740	1 158 013	67,2

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus antaa tiedoksi valtuustolle edellä selostetun raportin.

Päätös:

Päätösesitys hyväksyttiin yksimielisesti.

- - - - -

Kvalt § 46
9.11.2026

Päätös:

Kunnanvaltuusto merkitsi tiedoksi toteutuman 1-8/2026.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

MAASEUTUHALLINNON YHTEISTOIMINTASOPIMUKSEN PÄIVITTÄMINEN

Khall § 119
2.11.2026
Liite 45

Pihtiputaan maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen liittyy 1.1.2027 kaksi uutta kuntaa, Kannonkoski ja Saarijärvi. Uusi sopimus on liitteenä 45.

Sopimus on päivitetty ja siihen on lisätty uudet kunnat. Sopimuksen sisältöön ei ole tehty olennaisia muutoksia, vaan vanhentuneet tiedot on korjattu tai poistettu.

Kustannusten jakoperustetta koskeva sanamuoto on tarkennettu vastaamaan nykyistä käytäntöä: ”*Tukihallinnon kustannukset jaetaan sopimuskuntien kesken toimintavuotta edeltävän vuoden tukihakemuksilla ilmoitettujen viljelyalojen suhteessa*.”

Menettely vastaa tähänastista käytäntöä, jossa jakoperusteena on käytetty viljelijöiden tukihakemuksilla ilmoittamaa kokonaisalaa, mukaan lukien pellot, luonnonlaitumet ja -niityt sekä metsälaitumet.

Kunnanjohtajan varahenkilö:

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy kuntien välisen yhteistoimintasopimuksen maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen perustamisesta ja sen toimintaperiaatteista.

Kivijärven kunnan puolesta sopimuksen allekirjoittaa kunnanjohtajan varahenkilö.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

- - - - -

Kvalt § 47
9.11.2026
Liite 18

Päätös:

Kunnanvaltuusto hyväksyi kuntien välisen yhteistoimintasopimuksen maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen perustamisesta ja sen toimintaperiaatteista.

Kivijärven kunnan puolesta sopimuksen allekirjoittaa kunnanjohtajan varahenkilö.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

POHJOISEN KESKI-SUOMEN YMPÄRISTÖPALVELUT / RAKENNUSJÄRJESTYKSEN HYVÄKSYMINEN

Khall § 97
07.09.2026
Liite 38-41

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta 28.04.2026 § 29:

Uuden rakentamislain voimaan tultua 1.1.2025 on tullut tarpeelliseksi uudistaa rakennusjärjestys. Kunnilla on aikaa saada rakennusjärjestys lainmukaiseksi 1.1.2027 mennessä. Kunnissa rakennusjärjestyksen uusiminen on käynnistetty 2024 kesällä laittamalla nähtäville osallistumis- ja arviointisuunnitelma.

Ympäristölautakunta on asettanut rakennusjärjestyksen luonnoksen nähtäville ja pyytänyt siitä lausuntoja 27.5.2025 § 38 antamallaan päätöksellä.

Lausuntoja rakennusjärjestysluonnoksesta saapui seuraavilta tahoilta:

- MTK Metsänomistajat
- MTK Keski-Suomi Ry
- Elenia Verkko Oyj
- Keski-Suomen pelastuslaitos
- DNA Oyj
- ELY-keskus

Lausuntojen pohjalta rakennusjärjestysluonnosta on osin muokattu. Vastaukset lausuntoihin ovat oheismateriaalina.

Rakennusjärjestysehdotus tulee laittaa kunnissa nähtäville vähintään 30 vuorokauden ajaksi. Siitä pyydetään lausunnot Lupa- ja valvontavirastolta, Keski-Suomen liitolta sekä kunnilta, joiden alueiden käyttöön tai rakentamiseen rakennusjärjestys vaikuttaa.

Nähtävilläoloaikana myös kuntalaisilla on oikeus esittää mielipiteensä (muistutus) rakennusjärjestysehdotuksesta samalla tavalla kuin luonnosvaiheessa.

Ehdotusvaiheen kuulemisen jälkeen rakennusjärjestyksen hyväksyy kunnanvaltuusto.

Oheismateriaali:

- Rakennusjärjestysehdotus
- Muokattu rakennusjärjestysluonnos
- Vastaukset lausuntoihin

Lisätiedot: Rakennustarkastaja Petri Syrjä, puh. 044 459 6221

Päätösehdotus / ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja:

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

Lautakunta esittää rakennusvalvonnan osalta yhteistoiminnassa mukana oleville kunnille rakennusjärjestysehdotuksen nähtäville laittamista vähintään 30 vuorokaudeksi.

Päätös: Hyväksyttiin

Muutoksenhaku Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet Ote kunnat, Lupa- ja valvontavirasto, Keski-Suomen liitto

---

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta 25.8.2026 § 57

236/10.03.00.00/2024

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelujen yhteistoiminta-alueen rakennusvalvonnan kunnat ovat asettaneet rakennusjärjestysehdotuksen nähtäville vähintään 30 vrk:n ajaksi päättyen 31.7.2026. Ympäristölautakunta pyysi lausunnot Lupa- ja valvontavirastolta, Elinvoimakeskukselta ja Keski-Suomen liitolta.

Lupa- ja valvontavirasto esitti lausunnossaan joitakin täydennys- ja täsmennystarpeita, jotka on sisällytetty olennaisilta osiltaan rakennusjärjestysehdotukseen. Elinvoimakeskuksen lausunnon pohjalta lisättiin viittaukset maantielakiin. Muilta tahoilta ei saatu lausuntoja. Saadut lausunnot ovat esityslistan oheismateriaalina.

Rakennusvalvonta on käsitellyt rakennusjärjestysehdotuksesta saadut lausunnot ja tehnyt ehdotukseen niiden mukaiset tarkistukset:

- § 2, lisätty karttalinkki kaavoihin ja määräyksiin
- kohta 6.4, lisäys maantielain huomioimisesta
- § 15, lisäys suunnittelutarvealueista
- kohta 22.4, lisäys viittauksesta ympäristönsuojelulakiin
- kohta 24.1, lisäys VARK-alueista
- kohta 24.4, lisäys muinaisjäännösalueiden huomioonottamisesta
- kohta 25.2, lisäys pohjavesivaikutteisen toimenpiteen vesilain mukaisen lupatarpeen arvioinnista

Rakennusvalvonta esittää rakennusjärjestysehdotuksen hyväksymistä.

Ehdotukseen ei ole tehty niin oleellisia muutoksia, että se tulisi asettaa uudelleen nähtäville MRA 32 §:n mukaisesti.

Oheismateriaalit:

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

- Lupa ja valvontaviraston lausunto 30.6.2026
- Elinvoimakeskuksen lausunto 1.7.2026
- Muokattu rakennusjärjestysehdotus
- Lopullinen rakennusjärjestys

Lisätiedot: Rakennustarkastaja Petri Syrjä, puh. 044 459 6221

Päätösehdotus Ympäristöpalvelujen palvelualuejohtaja:

Ympäristölautakunta esittää lausuntojen pohjalta tarkistetun rakennusjärjestysehdotuksen edelleen hyväksyttäväksi kuntien hallituksille ja valtuustoille. Rakennusjärjestyksen tulee olla hyväksytty kuntien valtuustoissa ennen rakennusjärjestyksen voimaantulopäivää 1.1.2027.

- - -

Keskustelun kuluessa lautakunnan jäsen Teemu Marttinen esitti, että rakennusjärjestys asetaan uudelleen julkisesti nähtäville 30 vuorokauden ajaksi. Lasse Sauramäki kannatti Teemu Marttisen esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty ympäristöpalvelujen palvelualuejohtajan päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, joten asiasta tulee suorittaa äänestys. Puheenjohtaja ehdotti, että ne jotka kannattavat pohjaesityksenä olevaa toimialajohtajan päätösehdotusta äänestävät ”jaa” ja ne, jotka kannattavat Teemu Marttisen tekemää esitystä äänestävät ”ei”. Äänestystapa ja äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin neljä (4) ”jaa” -ääntä (Tuija Tuikkanen, Raili Laitinen, Jaana Ahola ja Aira Kyläniemi) ja neljä (4) ”ei” -ääntä (Erkki Leppänen, Markku Vauhkonen, Lasse Sauramäki ja Teemu Marttinen). Jari Pihlasaho äänesti tyhjää.

Puheenjohtaja totesi, että suoritetun äänestyksen perusteella äänet menivät tasan, joten puheenjohtajan ääni ratkaisee ja lautakunta hyväksyy pohjaesityksenä olevan ympäristöpalvelujen palvelualuejohtajan esityksen.

Päätös

Lautakunta esittää lausuntojen pohjalta tarkistetun rakennusjärjestysehdotuksen edelleen hyväksyttäväksi kuntien hallituksille ja valtuustoille. Rakennusjärjestyksen tulee olla hyväksytty kuntien valtuustoissa ennen rakennusjärjestyksen voimaantulopäivää 1.1.2027.

Merkitään pöytäkirjaan, että Teemu Marttinen jätti eriävän mielipiteen lautakunnan päätökseen kirjallisesti (liite nro 1).

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus esittää valtuustolle **liitteen 38** rakennusjärjestyksen hyväksymistä.

Päätös:

Erkki Leppänen esitti, että kunnanhallitus keskustelee asiasta ja tekee asiassa päätöksen seuraavassa kokouksessaan.

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti Leppäsen esityksen. Asia käsitellään 05.10.2026 kunnanhallituksen kokouksessa.

- - - - -

Khall § 120
02.11.2026
Liite 46

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalveluiden rakennusvalvonta on käsitellyt rakennusjärjestysehdotuksesta saadut lausunnot ja tehnyt ehdotukseen niiden mukaiset tarkistukset.

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristölautakunta esittää lausuntojen pohjalta tarkistetun rakennusjärjestysehdotuksen edelleen hyväksyttäväksi kuntien hallituksille ja valtuustoille. Rakennusjärjestyksen tulee olla hyväksytty kuntien valtuustoissa ennen rakennusjärjestyksen voimaantulopäivää 1.1.2027.

Kunnanjohtajan varahenkilö:

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy liitteen mukaisen Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelujen yhteistoiminta-alueen tarkistetun rakennusjärjestyksen siten, että rakennusjärjestys tulee voimaan 1.1.2027.

Sopimuksen allekirjoittaa kunnanjohtajan varahenkilö.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

- - - - -

Kvalt § 48
09.11.2026
Liite 19

Päätös:

Kunnanvaltuusto hyväksyi liitteen mukaisen Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalvelujen yhteistoiminta-alueen tarkistetun rakennusjärjestyksen. Rakennusjärjestys tulee voimaan 1.1.2027.

Sopimuksen allekirjoittaa kunnanjohtajan varahenkilö.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

VUODEN 2025 ARVIOINTIKERTOMUKSEEN VASTAUKSEN ANTAMINEN

Tarkltk § 4
23.03.2026

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida onko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellise[ll]a ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Puheenjohtaja:

Jatketaan arviointikertomuksen valmistelua seuraavassa kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin puheenjohtajan ehdotus.
- - - - -

Tarkltk § 10
20.04.2026

Puheenjohtaja:

Hyväksytään arviointikertomus vuodelta 2025.

Päätös:

Päätettiin jatkaa arviointikertomuksen valmistelua seuraavassa kokouksessa.
- - - - -

Tarkltk § 15
18.05.2026

Puheenjohtaja:

Hyväksytään arviointikertomus vuodelta 2025.

Päätös:

Hyväksyttiin arviointikertomus vuodelta 2025
- - - - -

Kvalt § 35
22.06.2026
Liite 16

Päätös:

Arviointikertomus 2025 hyväksyttiin yksimielisesti ja pyydetään kunnanhallitukselta selvitys syyskauden 2026 kuluessa arviointikertomuksessa viitatuista asioista.

- - - - -

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

Khall § 121
02.11.2026

arviointikertomus antaa aihetta.

Tavoitteiden arviointi / talous ym.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tiukan taloudenpidon noudattaminen on tärkeää kaikissa kunnan eri toiminnoissa. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että riittävä resurssi vaadittujen tehtävien hoitamiseen turvataan. Tieto tehtäviä hoitaneiden henkilöiden irtisanomisista tulee toimittaa riittävän ajoissa toimivaltaisille luottamushenkilötoimielimille.

Talouden toteutumista seurataan hallituksen antamien talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden mukaisesti sekä lautakunta- että hallitustasolla. Tulosalueiden vastuuhenkilöt pystyvät tulostamaan omatoimisesti toteutumaraportit taloushallinnon ohjelmasta ja seuraamaan tilannetta lähes reaaliajassa. Riittävät resurssit taataan, mutta myös mahdollisuus kokeilla uusia työtehtäviä itseään haastaen ja motivoiden. Työntekijän ilmoitus työsuhteen irtisanomisesta saatetaan jatkossa palvelusuhteeseen ottamisesta päättäneen viranomaisen tietoon hallintosäännön mukaisesti, ei pelkästään toimielimen puheenjohtajan tietoon.

Virastotalon sisäilma- ym. ongelmat

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota tilikauden aikana virastotalon sisäilmaongelmiin. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että sisäilmaongelmiin reagoidaan ajallaan. Tarkastuslautakunta on huolissaan virastotalon työilmapiiristä.

Työsuojelupäällikön toimesta on toteutettu kysely sisäilmasta. Sisäilmatyöryhmä on kokoontunut muutamia kertoja. LVV:n (ent. aluehallintovirasto) edustajan käynnin jälkeen kunnanviraston henkilökunta on siirtynyt sovitussa aikataulussa heinäkuun alussa 2026 tyhjillään oleviin Hopearannan tiloihin. Uudet tilat koetaan motivoivina ja toimivina ja aiemmanlaisen oireilun koetaan vähentyneen. Työilmapiiriä on kehitetty koulutus-, liikunta- ja terveysmahdollisuuksilla (epassi), yhteisellä tekemisellä (viraston väen virkistysiltapäivä ja koko kunnan henkilöstön yhteinen virkistysiltapäivä Piispalassa) sekä kehityskeskusteluilla. Työterveyspalveluja on hyödynnetty. Yhteistyön lisääminen, kaikkien osallistaminen ja keskinäiset vuorovaikutussuhteet vaativat edelleen vahvistamista.

Kuntakonserni

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että konserniyhtiöiden taloudellinen asema tervehdytetään ja että luottamushenkilöt pidetään ajan tasalla kulloisestakin kannattavuustilanteesta. Tarkastuslautakunta edellyttää, että konserniyhtiöiden hallinto ja taloushallinto hoidetaan ajallaan ja täsmällisesti.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

Kunnan ohjatessa varoja yhtiöiden käyttöön valtiontukena tulee varmistautua, että tuella tehdään aitoa rakennemuutosta ja talouden tervehdyttämistä. Kunnanhallitus on antanut hallintoa hoitaville tahoille ohjeistuksensa ja kehotuksensa aikatauluista kiinnipitämisestä jo aikaisempien tilinpäätösten laadinnan yhteydessä.

Hinnoittelu

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että vesi- ja viemärilaitoitoksen hinnoittelu vastaa kohonnutta kustannustasoa. Kunnan taloyhtiöiden käyttöastetta olisi pyrittävä parantamaan.

Hinnoittelua on tarkistettu säännöllisesti. Vuoden 2026 alussa voimaan tulleessa vesihuoltolain uudistuksessa on tarkennettu kunnan vastuuta vesihuollon kehittämisessä. Vesihuoltosuunnitelma, joka on laadittava vuoden 2027 aikana, toimii kunnan omistajaohjauksen välineenä ja siitä näkökulmasta olennaisia asioita ovat palvelun laatu, toimintavarmuus ja taloudellinen tehokkuus (palvelutaso).

Käyttöasteen nostopaineet on tiedostettu. Kunnan suorasähköiset vuokra-asunnot eivät ole haluttuja. Kunta peruskorjaa joka vuosi asuntokantaansa talousarvion investointiosaan varatuilla määrärahoilla. Kunnanhallituksen asettama tilatyöryhmä kokoontuu ajoittain suunnittelemaan mm. elinkaarensa lopussa olevien rivitalojen kohtaloa ja muiden omistamiensa rakennusten tulevaisuutta.

Kunnanjohtajan varahenkilö:

Kunnanhallitus antaa valtuustolle ylläesitetyt vastaukset tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen liittyen ja valtuusto merkitsee ne tiedoksi.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

- - - - -

Päätös:

Kvalt § 49
09.11.2026
Liite 20.

Kunnanvaltuusto merkitsi tiedoksi kunnanhallituksen vastaukset tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

TULOVEROPROSENTTI VUODELLE 2027

Khall § 123
02.11.2026

Valtuuston tulee kuntalain 111 §:n mukaisesti päättää kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

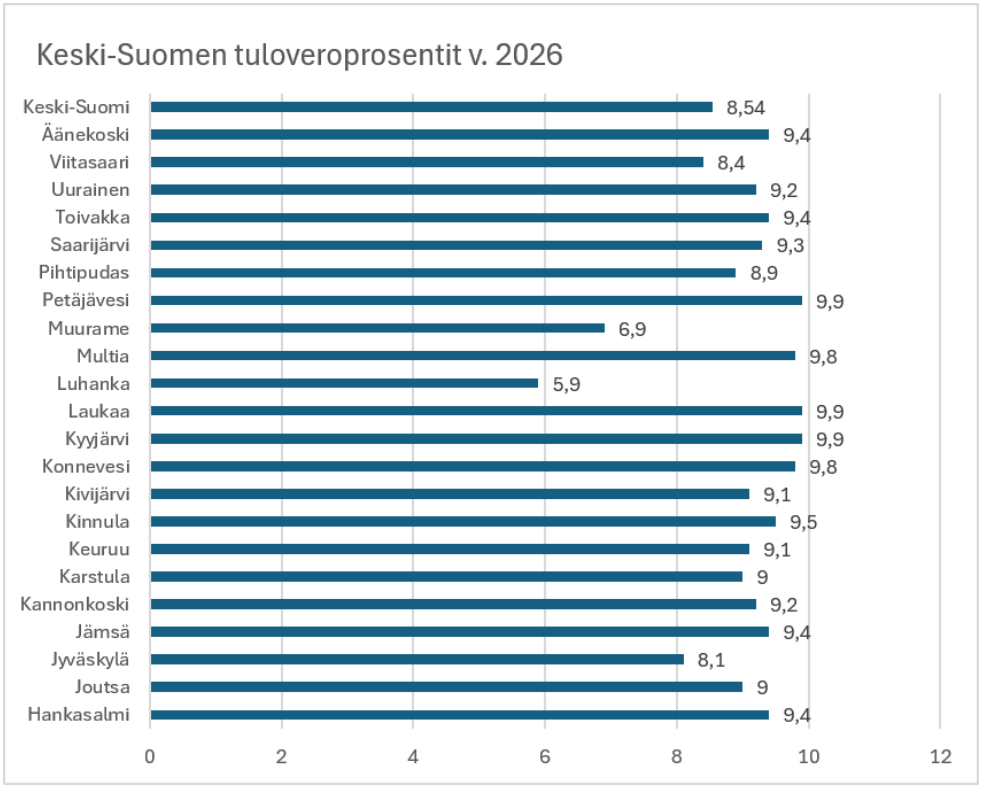
Verotusmenettelystä annetun lain 91 a §:n mukaan kunnan tulee ilmoittaa seuraavan vuoden veroprosentit Verohallinnolle viimeistään edeltävän vuoden marraskuun 17. päivänä.

Jos marraskuun 17. päivä on muu kuin arkipäivä, ilmoitus tulee tehdä viimeistään sitä seuraavana ensimmäisenä arkipäivänä (Laki säädettyjen määräaikain laskemisesta 150/1930 5 §). Vuoden 2027 tuloveroprosentti ja kiinteistöveroprosentit tulee siis ilmoittaa Verohallinnolle viimeistään **tiistaina 17.11.2026.**

Ensi vuoden tuloveroprosentit tulee määrätä ja ilmoittaa kymmenyksen tarkkuudella.

Vuonna 2022 tuloveroprosentti vaihteli 16,50 ja 23,50 prosentin välillä. Kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja alennettiin sote-uudistuksen vuoksi 12,64 prosenttiyksiköllä, joten vuonna 2023 prosentti vaihteli 4,36 ja 10,86 välillä.

Vuonna 2026 tuloveroprosentti oli keskimäärin 7,57%. Kivijärven **vuoden 2026 tuloveroprosentti on 9,1 %.** 0,1 %:n lisäys vastaa n 16 000 euron lisätuloa.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

Kunnanjohtajan varahenkilö:

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että tuloveroprosentti pidetään nykyisellä tasolla. Vuoden 2027 tuloveroprosentiksi vahvistetaan 9,1 prosenttia.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

- - - - -

Päätös:

Kvalt § 50
9.11.2026

Kunnanvaltuusto päätti, että tuloveroprosentti pidetään nykyisellä tasolla. Vuoden 2027 tuloveroprosentiksi vahvistettiin 9,1 prosenttia.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

KIINTEISTÖVEROPROSENTIT VUODELLE 2027

Khall § 124
02.11.2026

Kiinteistövero on kunnallinen vero, joka määrätään kunnassa sijaitsevasta kiinteistöstä sen omistajalle. Kiinteistövero koskee sekä maata että rakennuksia. Maa- ja metsätalousmaa sekä vesialueet eivät kuulu kiinteistöveron piiriin, maatilojen rakennukset sen sijaan kuuluvat. Kunnat eivät maksa kiinteistöveroa omalla alueellaan sijaitsevista kiinteistöistä.

Kiinteistövero määräytyy kiinteistöveroprosentin mukaisena osuutena kiinteistön verotusarvosta. Kunnalla on oikeus ja velvollisuus määritellä vuosittain käytettävät kiinteistöveroprosentit eri kiinteistötyypeille. Kunnan tulee määrätä kunnan yleinen kiinteistöveroprosentti rakennuksille ja erikseen maapohjalle, vakituisten asuinrakennusten veroprosentti sekä muiden kuin vakituisten asuinrakennusten veroprosentti.

Kunnanvaltuuston tulee kuntalain 111 §:n mukaisesti päättää kiinteistöveroprosentit viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Verotusmenettelystä annetun lain 91 a §:n ja lain säädettyjen määräaikain laskemisesta 150/1930 § 5 mukaan kunnan tulee ilmoittaa seuraavan vuoden veroprosentit verohallinnolle viimeistään **tiistaina 17.11.2026.**

Kiinteistöverolain 11 §:n mukaan kunnanvaltuusto määrää kunnan kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa ja sadasosan tarkkuudella vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin.

Kiinteistöverotuksen vaihteluvälit eri kiinteistötyypeille, veroprosentit v. 2026 ja esitys vuodelle 2027:

	Kiinteistöverotus	Vaihteluväli	Kivijärvi 2026	**Esitys 2027**
1	Yleinen rakennuksen %	0,93-2,00	1,20	**1,20**
2	Vakituinen asuinrakennus	0,41-1,00	0,60	**0,60**
3	Yleinen maapohja	1,30-2,00	1,30	**1,30**
4	Muu asuinrakennus	0,93-2,00	1,50	**1,50**
5	Yleishyöd.yhteisö	0,00-2,00	0,00	**0,00**
6	Voimalaitos	max. 3,10	3,10	**3,10**
7	Rakentamaton rak.paikka	2,00-6,00	4,00	**4,00**

Kiinteistöveroprosentit v. 2026 koko maassa

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

Kunnanjohtajan varahenkilö:

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että kiinteistöveroprosentit pidetään nykyisellä tasolla. Vuoden 2027 kiinteistöveroprosentit vahvistetaan seuraavasti:

1.	yleinen rakennuksen kiinteistöveroprosentti	1,20 %
2.	vakituisen asuinrakennuksen veroprosentti	0,60%
3.	yleinen maapohjan kiinteistöveroprosentti	1,30 %
4.	muun asuinrakennuksen	1,50 %
5.	yleishyödylliset yhteisöt	0,00 %
6.	voimalaitokset	3,10 %
7.	rakentamaton rakennuspaikka	4,00 %

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

- - - - -

Kvalt § 51
9.11.2026

Päätös:

Kunnanvaltuusto päätti, että kiinteistöveroprosentit pidetään nykyisellä tasolla. Vuoden 2027 kiinteistöveroprosentit:

1.	yleinen rakennuksen kiinteistöveroprosentti	1,20 %
2.	vakituisen asuinrakennuksen veroprosentti	0,60%
3.	yleinen maapohjan kiinteistöveroprosentti	1,30 %
4.	muun asuinrakennuksen	1,50 %
5.	yleishyödylliset yhteisöt	0,00 %
6.	voimalaitokset	3,10 %
7.	rakentamaton rakennuspaikka	4,00 %

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

DE MINIMIS -TUKENA MYÖNNETTÄVÄ AVUSTUS / KIVIJÄRVEN VUOKRATALOT OY

Tekn.ltk § 66
13.10.2026
Liite 34-35

Kivijärven Vuokratalot Oy hakee omistajaltaan Kivijärven kunnalta 100 000 euron avustusta yhtiön toiminnan turvaamiseen, vuokra-asuntokannan ylläpitämiseen toimintakyvyn vahvistamiseen sekä yhtiön taloudellisen toimintakyvyn vahvistamiseen.

Tekninen lautakunta tekee arvion vuokrataloyhtiön toiminnan edellytyksestä, antaa ohjausta talouden tasapainottamiseen sekä päättää hakemuksen siirtämisestä kunnanhallitukselle.

Tekninen johtaja:

Esitän, että tekninen lautakunta hyväksyy hakemuksen ja sen vahvat perusteet sekä siirtää hakemuksen Kivijärven kunnanhallituksen käsittelyyn.

Tekninen lautakunta esittää, että Kivijärven Vuokratalot Oy yrittää löytää säästöjä optimoimalla energiankäyttöä, hallinnon kuluja sekä kiinteistönhoito- ja korjauskustannuksia yhteistyössä kunnan teknisen osaston kanssa.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

\- - - - -

Khall § 128
02.11.2026
Liite 49
tp oheismateriaalina

Kunnan kokonaan omistamat asunto-osakeyhtiöt ovat pääsääntöisesti vuokrataloyhtiöitä, eli harjoittavat asuntojen vuokrausta markkinoilla, mikä on taloudellista toimintaa markkinoilla.Tämän vuoksi mahdolliset tuet kyseisille yhtiöille tulee antaa EU:n valtiontukisäädösten mukaisesti (lähde: Kuntaliitto).

Liitteenä avustushakemus.

Kunnanjohtajan varahenkilö:

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että valtuusto myöntää Kivijärven Vuokratalot Oy:n suorana avustuksena valtiontukeen määrärahan 100 000 euroa. Tuki myönnetään vähämerkityksisenä eli ns. de minimistukena. Tuen myöntämisessä noudatetaan komission asetusta (EU) N:o 2023/2831, annettu 13 päivänä joulukuuta 2023, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

Talousarviossa ei ole varattu määrärahaa, joten hallitus esittää valtuustolle 100 000 euron määrärahaa talousarviomuutoksena vuodelle 2026.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

- - -

Merkittiin, että Erkki Leppänen, Eeva-Liisa Tobiasson ja Henri Kotilainen poistuivat kokouksesta tämän pykälän käsittelyn ajaksi klo 20.27-20.54. Leppäsen varajäsenenä tässä pykälässä toimi Riitta Sarén. Puheenjohtajana toimi varapuheenjohtaja Maire Hautanen.

- - - - -

Kvalt § 52
09.11.2026
Liite 21
Tp oheismateriaalina

Päätös:

Keskustelun aikana valtuutettu Holm esitti, että valtuusto ei myönnä Kivijärven Vuokratalot Oy:n suorana avustuksena valtiontukeen määrärahaa 100 000 euroa. Holmin esitys raukesi kannattamattomana.

Kunnanvaltuusto hyväksyi kunnanhallituksen esityksen Kivijärven Vuokratalot Oy:lle annettavasta 100 000 euron de minimistuesta.

Määräraha myönnetään talousarviomuutoksena vuodelle 2026.

Vatuutettu Holm jätti eriävän mielipiteen päätöksestä.

- - -

Merkittiin, että valtuutetut Hannele Kemppainen, Henri Kotilainen, Erkki Leppänen ja kunnanhallituksen jäsen Eeva-Liisa Tobiasson ilmoittivat esteellisyytensä (jäsen tai puoliso jäsenenä Vuokratalojen hallituksessa) ja poistuivat kokouksesta tämän pykälän käsittelyn ajaksi klo 19.50-20.00. Puheenjohtajana toimi varapuheenjohtaja Riitta Sarén.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

KIIREELLISET ASIAT

Kvalt § 53
9.11.2026

Päätös:

Kiireellisiä asioita ei ollut.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

MUUT ASIAT

Kvalt § 54
9.11.2026

Kunnanvaltuutetut keskustelivat mm. seuraavista asioista:

- tiedottamisen tärkeys
- kunnan uuden valotaulun hyödyntäminen
- kotisivujen hyödyntäminen
- joulumarkkinat 28.11.2026 Tainionmäen koululla
- Elenian yleisötapahtuma 7.12.2026 Tainionmäen koululla
- Kivijärvi-taloon liittyvä investointi
- valtuuston kokous 14.12.2026

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

VALITUSOSOITUS

MUUTOKSENHAKUKIELLOT
Seuraavista päätöksistä ei kuntalain 136 §:n mukaan saa tehdä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.
Pykälät: 43, 44, 46, 49, 53, 54

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6 §:n /muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.
Pykälät ja valituskieltojen perusteet:

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella.
Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna
Faksi: 029 56 422 69, Vaihde: 029 56 422 00,
hameenlinna.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet

https:/www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=tuomioistuinmaksulaki#P5

Kunnallisvalitus, pykälät: 45, 47, 48, 50, 51, 52
Valitusaika **30 päivää**

Hallintovalitus, pykälät:
Valitusaika _____ päivää

Muu valitusviranomainen, osoite ja postiosoite
Pykälät:
Valitusaika _____ päivää

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

Valitusaika

Valitus alkaa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.
Valittamaan oikeutetun katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.
Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituskirjelmä
Valituskirjelmässä on ilmoitettava
1 päätös, johon haetaan muutosta
2 miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
3 muutosvaatimuksen perusteet

Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.
Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.
Valituskirjelmään on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta.
Valituskirjelmään on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. Asiamiehen on liitettävä valtakirja sen mukaan kuin HLL 21 §:ssä säädetään.

Valitusasiakirjojen toimittaminen
Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa valitusviranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valitusasiakirjat voi toimittaa myös; nimi, osoite ja postiosoite
Pykälät:

Valitusasiakirjat on toimitettava [1]): Nimi, osoite ja postiosoite
Pykälät:
/

Lisätietoja
Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) mukaan hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 310 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asia ryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen. Oikeudenkäyntimaksut muissa tuomioistuimissa tuomioistuinmaksulain mukaan.

[1]) Jos toimitettava muulle kuin viranomaiselle

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

Khall 07.09.2026
Liite nro 37 § 94
Kvalt 09.11.2026

Yleisohje suunnitelman mukaisista poistoista kunnille

Liite 1

Liite nro 17 § 45

Esimerkkejä suunnitelman mukaisista poistoajoista ja -menetelmistä

Seuraavat poistoajat ovat ohjeellisia kuntien käyttöomaisuudelle.
Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto suosittelee poistoaikojen alarajojen käyttämistä, ellei pidemmän poistoajan käyttämiselle ole erityistä hyödykekohtaista perustetta.
Poistoaikaan voi vaikuttaa myös sovellettava poistomenetelmä.
Poistoaika valitaan normaalisti lyhyemmäksi kuin on se aika, jona hyödykettä käytetään palvelutuotannossa.

PYSYVÄT VASTAAVAT

	Tasapoisto	Menojäännöspoisto
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	2 - 5 vuotta*	ei suositella
Aineettomat oikeudet	5 - 20 vuotta	ei suositella
Liikearvo	2 - 5 vuotta*	ei suositella
Muut pitkävaikutteiset menot		
Atk-ohjelmistot	2 - 5 vuotta*	ei suositella
Osallistuminen toisen yhteisön	vuotta*	ei suositella
- tiehankkeisiin	15 - 20 vuotta*	ei suositella
- ratahankkeisiin	30 - 40 vuotta*	ei suositella
- väylähankkeisiin (sovelletaan vastaavanlaisen hyödykkeen hankintamenoa koskevia poistoaikoja*)		ei suositella
Osake- ja vuokrahuoneistojen perusparannusmenot	5 10 vuotta*	ei suositella
Muut	2 - 10 vuotta*	ei suositella
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 - 50 vuotta	5 % - 10 %
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 - 30 vuotta	10 % - 15 %
Talousrakennukset	10 - 20 vuotta	15 % - 20 %
Vapaa-ajan rakennukset	20 - 30 vuotta	10 % - 15 %
Asuinrakennukset	30 - 50 vuotta	5 % - 10 %
Kallioluolat ja -tunnelit , väestönsuojat	30 - 70 vuotta	4 % - 10 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	15 - 20 vuotta	15 % - 20 %
Sillat, laiturit ja uimalat	10 - 30 vuotta	10 % - 25 %
Muut maa- ja vesirakenteet	15 - 30 vuotta	10 % - 20 %
Vedenjakeluverkosto	30 - 40 vuotta	7 % - 10 %
Viemäriverkko	30 - 40 vuotta	7 % - 10 %
Kaukolämpöverkko	20 - 30 vuotta	10 % - 15 %
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 - 20 vuotta	15 % - 20 %
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10 - 12 vuotta	20 % - 22 %
Maakaasuverkko	20 - 25 vuotta	12 % - 15 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 - 20 vuotta	15 % - 20 %
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	10 20 vuotta	15 % - 25 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 - 20 vuotta	15 % - 20 %
Liikenteen ohjauslaitteet	10 - 15 vuotta	20 % - 25 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 - 15 vuotta	20 % - 25 %
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	15 - 20 vuotta	15 % - 20 %
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 - 15 vuotta	20 % - 27 %
Muut kuljetusvälineet	4 - 7 vuotta	25 % - 27 %
Muut liikkuvat työkoneet	5 - 10 vuotta	25 % - 30 %
Muut raskaat koneet	10 - 15 vuotta	20 % - 25 %
Muut kevyet koneet	5 - 10 vuotta	25 % - 30 %
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 - 15 vuotta	20 % - 30 %
Atk-laitteet	3 - 5 vuotta	30 % - 40 %
Muut laitteet ja kalusteet	3 - 5 vuotta	30 % - 40 %
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taideesineet	ei poistoaikaa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa	
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa	

*) Jollei kirjanpitovelvollinen voi luotettavalla tavalla arvioida vaikutusaikaa, on hankintameno poistettava enintään kymmenessä vuodessa. [2016]

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

Khall 02.11.2026
Liite nro 45 § 119
Kvalt 09.11.2026
Liite nro 18 § 47

YHTEISTOIMINTASOPIMUS MAASEUTUHALLINNON YHTEISTOIMINTA-ALUEEN PERUSTAMISESTA JA SEN TOIMINTAPERIAATTEISTA

1. Sopijaosapuolet

Yhteistoimintasopimuksen osapuolet ovat Kannonkosken, Karstulan, Kinnulan, Kivijärven, Kyyjärven ja Pihtiputaan kunnat sekä Saarijärven ja Viitasaaren kaupungit. Jäljempänä käytetään ilmaisua kunnat.
Yhteistoiminta-alueen isäntäkuntana toimii Pihtiputaan kunta.

2. Sopimuksen tarkoitus ja keskeiset tavoitteet

Karstulan, Kinnulan, Kivijärven, Kyyjärven ja Pihtiputaan kunnat sekä Viitasaaren kaupunki ovat muodostaneet 1.1.2013 alkaen maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen. Tällä sopimuksella yhteistoiminta-alueeseen lisätään Kannonkosken kunta ja Saarijärven kaupunki 1.1.2027 alkaen.

Sopimus koskee kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle säädettyjä tehtäviä. (Laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa 210/2010 1 §). Sopimus sisältää kaikki kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle säädetyt tehtävät ja palvelut. Maaseutuhallinto huolehtii myös maatalouteen liittyvästä varautumisesta toiminta-alueellaan. Lisäksi yksikkö voi hoitaa muita tehtäviä, joista sovitaan erikseen kuntien kanssa.

Sopimusosapuolet sitoutuvat noudattamaan toiminnassa yhdessä hyväksyttyjä tavoitteita. Tavoitteita ovat maaseutuhallinnon palvelujen turvaaminen lähipalveluna, tasapuolisuus, kuntien tiivis yhteistyö ja henkilöstön ammattitaidon hyödyntäminen sekä palvelujen hallittu kustannuskehitys ja maaseudun kehittämisen tehostuminen.

3. Palvelujen järjestäminen ja tuottaminen

3.1. Isäntäkunta

Yhteistoiminta-alueen hallinnosta vastaavana isäntäkuntana toimii Pihtiputaan kunta. Pihtiputaan kunnan palveluorganisaatiossa maaseutuhallinnolla on oma kustannuspaikka.

3.2. Hajautettu hallintomalli

Palvelu tuotetaan lähtökohtaisesti hajautetulla mallilla lähipalveluna sopimuskunnissa. Toimipisteiden aukioloajoista maaseutuhallinnon osalta sovitaan isäntäkunnan ja Kannonkosken, Karstulan, Kinnulan, Kivijärven ja Kyyjärven kunnan sekä Saarijärven ja Viitasaaren kaupungin kesken ottaen huomioon tukea hakevien tilojen lukumäärä ja maaseutuhallinnon kustannukset. Isäntäkunta ja asianomainen kunta neuvottelevat ja sopivat mahdollisista toimipaikkamuutoksista.

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

3.3. Tukihallinto

Alueen tukihallinto tuottaa alueen kunnille maaseutuhallinnon maksaja- ja viranomaispalvelut sekä muut maaseutuelinkeinoviranomaiselle kuuluvat lakisääteiset tehtävät. Tukihallintoyksikön lakisääteistä toimintaa ohjaa Ruokavirasto ja Maa- ja metsätalousministeriö.

3.4. Henkilöstö

Yhteistoiminta-alueen henkilöstöön kuuluu entuudestaan maaseutupäällikkö ja kolme maaseutusihteeriä. Tällä sopimuksella Saarijärven kaupungin maaseutuelinkeinoviranomaistehtäviä hoitava toistaiseksi virkasuhteessa oleva henkilöstö siirtyy työsopimuslain (55/2001) sekä kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (304/2003) liikkeen luovutusta koskevien säädösten mukaisesti 1.1.2027 alkaen Pihtiputaan kunnan palvelukseen. Henkilöstö määritellään tarkemmin tämän sopimuksen liitteessä (Liite nro 1).

Saarijärven kaupunki suorittaa isäntäkunnalle korvauksen siirtyvän henkilöstön vuosilomista ja lomarahoista ("lomapalkkavelka") 31.12.2026 tilanteen mukaan. Vanhat vuosilomat (ennen 1.4.2025 kertyneet), säästövapaat ja ylityövapaat on pidettävä 31.12.2026 mennessä.

Isäntäkunta perustaa virat ja ottaa henkilöt palvelukseensa nimittämällä heidät maaseutusihteerin virkaan. Mahdollisista virkanimikkeen muutoksista päättää isäntäkunnan kunnanhallitus. Luovuttava kunta lakkauttaa siirtyvien henkilöiden virat. Siirtyvät viranhaltijat säilyttävät vuosilomaoikeutensa. Tehtäväkohtaiset palkat harmonisoidaan 1.1.2027 alkaen. Henkilöstön siirtymisessä noudatetaan liikkeen luovutuksen ja yhteistoimintalainsäädännön periaatteita ja määräyksiä. Henkilöstön siirron periaatteet määritellään tämän sopimuksen liitteessä (Liite nro 2).

Sopimuksen purkautuessa, henkilökunta palaa sen kunnan palvelukseen, josta on siirtynyt isäntäkunnan palvelukseen, mikäli tehtävät palaavat ko. kuntaan tai siirtyy vastaavia tehtäviä hoitamaan ryhtyvän organisaation palvelukseen.

3.5. Yhteistoimintaryhmä

Yhteistoimintasopimuksen toteutumista sekä yhteistoiminta-alueen taloutta ja toimintaa seuraa yhteistoimintaryhmä. Uudet sopimuskunnat nimeävät edustajansa yhteistoimintaryhmään samalla tavoin kuin nykyiset sopimuskunnat. Yhteistoimintaryhmä voi myös tehdä aloitteita ja esityksiä sopimuskuntien/ isäntäkunnan päätettäväksi.

Yhteistoimintaryhmän toimikausi on sama kuin valtuuston toimikausi. Sopimuskunnat nimittävät yhteiseen toimielimeen yhden jäsenen/kunta ja hänelle henkilökohtaisen varajäsenen.

Ryhmän esittelijänä toimii yhteistoiminta-alueen päällikkö ja tarvittaessa asiantuntijoina yhteistoiminta-alueen muu henkilöstö. Yhteistoimintaryhmän puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja valitaan kahden vuoden välein. Ryhmän tehtävistä ja

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

kokousmenettelyistä määrätään tarkemmin isäntäkunnan hallintosäännössä. Yhteistoimintaryhmän aiheuttamat kustannukset lisätään maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen kustannuksiin.

3.6. Hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvaus

Tukihallintoyksikön henkilöstön tehtävien eriyttäminen ja tehtävien jako määritellään HVJ (Ruokaviraston hallinto- ja valvontajärjestelmän) -kuvauksessa.

4. Talous ja kustannusten jako

Tukihallinto muodostaa oman maaseutuhallinnon kustannuspaikan, joka kuuluu isäntäkunnan talousarviossa kunnanhallituksen alaisuuteen. Isäntäkunnan kunnanvaltuusto hyväksyy tulosalueelle talousarvion (määrärahan, tuloarvion ja toiminnalliset tavoitteet), jonka kunnanhallitus jakaa käyttösuunnitelmaksi. Talousarvioluonnos lähetetään sopimuskunnille syyskuun loppuun mennessä. Samalla annetaan arvio sopimuskuntien seuraavan vuoden maksuosuuksista. Sopimuskunnat voivat halutessaan antaa lausunnon talousarviosta. Tilinpäätös ja toimintakertomus toimitetaan yhteistyöryhmälle ja sopimuskunnille, kun isäntäkunnan kunnanhallitus on allekirjoittanut tilinpäätöksen.

Jaettavat kustannukset koostuvat toimintakuluista sekä irtaimen käyttöomaisuuden poistoista. Henkilöstön jäädessä varhaiseläkemenoperusteisen maksun piiriin kuuluvalle eläkkeelle Kevan perimä maksu sisällytetään yhteistoiminta-alueen kustannuksiin. Muut kuin sopimuskuntien maksuosuuksina saatavat toimintatuotot vähennetään jaettavista kustannuksista.

Tukihallinnon kustannukset jaetaan sopimuskuntien kesken toimintavuotta edeltävän vuoden tukihakemuksilla ilmoitettujen viljelyalojen suhteessa.

Muun mahdollisen kuntien kanssa erikseen sovittavan toiminnan osalta lopullinen kustannusjako sovitaan erikseen. Jakoperusteen pääperiaatteena on aiheuttamisperiaate.

Kustannusten jakoperusteita voidaan myöhemmin muuttaa kuntien yhteisellä sopimuksella. Mikäli lainsäädännössä tai toiminnan uudelleenjärjestelyjen perusteella tapahtuu muutoksia, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämisestä aiheutuneisiin kustannuksiin, sovitaan toiminnasta ja kustannusten jaosta uudelleen.

Isäntäkunta laskuttaa sopimusosapuolia ennakkomaksulla kahden kuukauden välein niin, että ensimmäinen lasku lähetetään 15.1. ja lasku kattaa tammi- ja helmikuun arvioidut kustannukset. Lopulliset kustannukset tasoitetaan toteutuman mukaisesti erillisellä tasauslaskulla, johon on liitetty kustannusten erittely. Tasauslasku lähetetään sopimuskunnille tilinpäätöksen laatimisen yhteydessä seuraavan vuoden 31.1. mennessä. Sopimuskunnilla ja yhteistoimintaryhmällä on oikeus tutustua tulosalueen kirjanpitoon ja saada tarpeelliset selvitykset laskutusperusteista.

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

5. Kiinteistöt ja toimitilat sekä tietohallinto

Maaseutuhallinto saa tarvittavat toimitilat sopimuskunnilta korvauksetta. Toimitilat luovutetaan maaseutuhallinnon käyttöön kalusteineen, toimistotarvikkeineen ja työasemat ohjelmistoineen, oheislaitteineen ja internet - yhteyksineen. Nämä luovutetaan toiminnan alkaessa korvauksetta maaseutuhallinnon käyttöön.

Isäntäkunta vastaa sopimusaikana työasemien ja ohjelmistojen uusimisesta sekä laitteiden ja ohjelmistojen asentamisesta. It-tukihenkilön palvelut tulevat isäntäkunnasta. Edellä mainitut kustannukset kirjataan isäntäkunnassa maaseutuhallinnon kustannuspaikalle.

Kukin sopimuskunta vastaa omalla kustannuksellaan siitä, että toimitilojen sisäilma- ja muut työympäristöasiat ovat kunnossa.

ICT-tuen reagointiajoissa ongelmatilanteisiin noudatetaan samoja prioriteettikäytäntöjä, jotka ovat voimassa isäntäkunnassa.

6. Tietojen saanti ja arkistointi

Isäntäkunta hakee Ruokavirastolta maaseutuhallinnon ohjelmiin tarpeelliset käyttöoikeudet toiminta-alueen viranhaltijoille. Yhteistoiminta-alueella noudatetaan yhteistä tietoturvastrategiaa.

Yhteistoiminta-alueen viranhaltijoilla on oikeus lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi tarpeellisten tietojen saamiseen sopimuskuntien arkistoista.

Arkistoinnissa noudatetaan yhteisesti laadittavaa ja yhtenäistä arkistointisuunnitelmaa koko alueella. Arkistointi tapahtuu joko sopimuskunnassa tai isäntäkunnan arkistotiloissa. Arkistointivastuu on isäntäkunnalla yhteistoiminta-alueen alusta alkaen.

7. Sopimuksen muuttaminen, voimassaolo ja irtisanominen

Muutokset tähän sopimukseen tehdään kirjallisesti ja hyväksytään sopimusosapuolten kunnan-/kaupunginvaltuustoissa.

Sopimus tulee voimaan 1.1.2027 ja on voimassa toistaiseksi, ellei sitä viimeistään vuoden loppuun mennessä irtisanota päättymään seuraavan kalenterivuoden lopussa.

Mikäli lainsäädännön muuttumisen tms. johdosta sopimuskuntien kuntarakenne muuttuu, tarkastellaan ko. kuntien osalta sopimus uudelleen huomioiden riittävä kolmen (3) vuoden siirtymäkausi. Tarvittaessa sopimus voidaan purkaa yhteisesti sopien muutoinkin. Mikäli isäntäkunta irtisanoo sopimuksen, katsotaan koko sopimus purkautuneeksi.

Yhteistoiminta-alue voi liittyä osaksi toista toiminta-aluetta vain kuntien yhteisestä sopimuksesta.

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

8. Vahingonkorvaus

Tämän sopimuksen mukaisten tehtävien hoitamisesta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamisesta vastaa isäntäkunta, joka on velvollinen ottamaan riittävän vakuutusturvan.

Kukin sopimuskunta vastaa itse tilojen ylläpidosta ja huollosta.

9. Erimielisyyksien ratkaiseminen

Tätä sopimusta koskevat erimielisyydet pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan sopijaosapuolten välisin neuvotteluin. Mikäli erimielisyyksistä johtuvat neuvottelut eivät johda yksimielisyyteen, käsitellään asia hallintoriita-asiana Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa.

10. Uusien kuntien liittyminen

Sopimukseen voidaan myöhemmin liittää uusia sopimusosapuolia. Ennen uusien sopimusosapuolien hyväksymistä yhteistoiminta-alueeseen asiasta tiedotetaan nykyisille sopimusosapuolille. Mikäli määräaikaan mennessä ei nykyisillä sopimuskunnilla ole huomauttamista uusien sopimusosapuolien mukaan tulosta yhteistoiminta-alueeseen, voi isäntäkunta allekirjoittaa sopimuksen uusien osapuolten kanssa.

11. Hyväksyminen ja allekirjoitukset

Tätä sopimusta on laadittu kahdeksan samansisältöistä kappaletta, yksi kullekin sopimusosapuolelle.

Sopimuksen liitteet

1. Luettelo siirtyvästä henkilöstöstä

2. Henkilöstön siirtymisen periaatteet

Sopimus allekirjoitetaan sähköisesti

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

LIITE 1. Maaseutuhallinnon yhteistoimintasopimukseen

LUETTELO MAASEUTUHALLINNON HENKILÖSTÖSTÄ 1.1.2027

	Työaika osa-aikainen/kokoaikainen	Pääasiallinen toimipiste
Herranen Asta	100 %	Pihtipudas
Kellokangas Irene	80 %	Viitasaari
Kraft Jussi	100 %	Saarijärvi
Leppänen Erkki	100 %	Kivijärvi
Linnakallio Sinikka	80 %	Kinnula
Rimmi Markku	100 %	Saarijärvi

Niillä paikkakunnilla, joilla ei ole pääasiallista toimipistettä työskentelee edellä mainittu henkilöstö tarpeen mukaan.

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

LIITE 2. Maaseutuhallinnon yhteistoimintasopimukseen (3 sivua)

HENKILÖSTÖN SIIRRON PERIAATTEET

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue on aloittanut toimintansa 1.1.2013 ja nyt yhteistoiminta-alueeseen liittyy kaksi uutta kuntaa, jotka ovat Kannonkoski ja Saarijärvi. Yhteistoiminta-alueen henkilöstöön kuuluu sopimuksen tekohetkellä maaseutupäällikkö ja kolme maaseutusihteeriä. Saarijärven maaseutuelinkeinoviranomaistehtäviä toistaiseksi virkasuhteessa oleva henkilöstö siirtyy Pihtiputaan kunnan palvelukseen 1.1.2027 alkaen.

Tähän asiakirjaan on kirjattu periaatteet, mitä tullaan noudattamaan henkilöstön siirrossa Pihtiputaan kunnalle.

1 §

SOPIMUSOSAPUOLET

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen yhteistoimintasopimuksen sopimusosapuolia ovat
1. Kannonkoski, Karstula, Kinnula, Kivijärvi, Kyyjärvi, Pihtipudas, Saarijärvi ja Viitasaari
2. Pihtiputaan kunta on isäntäkunta.

Sopimusosapuolet ovat sopineet, että henkilöstön siirrossa noudatetaan liikkeen luovutuksen periaatteita.

2 §

LIIKKEEN LUOVUTUKSEN PERIAATE

Tarkoituksena on siirtää olemassa olevan henkilöstön lisäksi Saarijärven (luovuttajakunta) maaseutuelinkeinoviranomaistehtäviä toistaiseksi hoitava henkilöstö isäntäkuntana toimivan Pihtiputaan kunnan (luovutuksensaajan) palvelukseen 1.1.2027 alkaen. Siirrossa noudatetaan liikkeen luovutuksen periaatteita.

Maaseutuelinkeinoviranomaistehtäviä hoitava henkilöstö, joka on toistaiseksi voimassa olevassa virkasuhteessa Saarijärven kaupungissa ja joka työskentelee luovutettavaan toimintaan liittyvissä tehtävissä 31.12.2026 siirtyy Pihtiputaan kunnan (luovutuksensaajan) palvelukseen työsopimuslain ja kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain liikkeen luovutusta koskevien säännösten mukaisesti 1.1.2027 alkaen. Henkilöstön sijoituspaikkana on kunnanhallituksen alainen maaseutuhallinnon kustannuspaikka.

Henkilöstöstä laaditaan erillinen luettelo. Luettelossa mainitaan myös henkilöstön tehtävät ja työpanosten prosenttiosuudet 1.1.2027 tilanteen mukaan.

3 §

PIHTIPUTAAN KUNNAN PALVELUKSEEN SIIRTYMINEN

Liikkeen luovutuksessa (työsopimuslaki 26.1.2001/55 1 luvun 10 § ja kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijalain 5 luvun 25 §) luovuttajan toistaiseksi virkasuhteessa oleva henkilöstö siirtyy maaseutusihteerin tehtäviin.

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

Pihtiputaan kunta perustaa erillisellä päätöksellä siirtyviä henkilöitä varten toiminnan kannalta tarpeelliset virat, nimittää siirtyvät henkilöt ko. virkoihin ja antaa tarvittavat viranhoitomääräykset/tehtävänkuvat. Luovuttava kunta lakkauttaa tarvittaessa ko. viran.

Pihtiputaan kunnalla on oikeus määritellä virkanimikkeet yhdenmukaisiksi. Tehtäväkuvaukset tarkistetaan viimeistään vuoden 2027 aikana.

Viranhaltijalla ei ole oikeutta yksipuolisesti vastustaa siirtymistä niin, että hän voisi halutessaan jäädä luovuttajan palvelukseen.

4§

PALVELUSUHTEEN EHDOT

Siirtyvän henkilöstön palvelusuhteen ehdot määräytyvät kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen sekä vastaanottajan paikallisten sopimusten mukaisesti. Palvelusuhde jatkuu yhdenjaksoisena ja palvelusuhteen ehdot säilyvät entisinä.

Määräaikaiset palvelusuhteet eivät siirry.

Siirtyvän henkilöstön tehtäväkohtaiset palkat harmonisoidaan 1.1.2027 alkaen.

Myönnetyt/vahvistetut vuoden vaihteen 2026 yli menevät tai vuoden 2026 puolella alkavat keskeytykset (sairauslomat, perhe- yms. vapaat, vuosilomat) ovat voimassa ilman erillistä hakemusta ja päätöstä myös uuden työnantajan palveluksessa. Vuosiloman ansaintaan hyväksytään entisen työnantajan 31.12.2026 hyväksymät palvelusajat.

5 §

PALKKASAATAVAT, PITÄMÄTTÖMÄT VUOSILOMAT, TYÖAIKASALDO

Mahdolliset liukuvan työajan saldot eivät siirry vastaanottajalle. Myöskään vanhat vuosilomat (ennen 1.4.2026 alkanutta lomanmääräytymisvuotta myönnetyt) ja säästövapaat eivät siirry luovutuksensaajalle.

Luovutuksensaaja myöntää siirtyvälle henkilöstölle pitämättä olevat vuosilomat niiltä osin kuin niitä ei voida pitää ennen 31.12.2026, kuitenkin pitämättä olevien vuosilomien määrä voi olla korkeintaan 10 päivää/henkilö. Luovuttaja korvaa vastaanottajalle näistä lomista aiheutuvat loma-ajan palkat, lomakorvaukset ja lomarahat niiltä osin kuin ao. lomat on ansaittu luovuttajan palveluksessa.

6 §

ELÄKE-EDUT JA - VASTUUT

Henkilöstön eläke-etuudet eivät julkisten alojen eläkelain mukaisesti muutu siirron yhteydessä vaan ne määräytyvät KuEL-järjestelmän mukaan.

Palkkaperusteiset eläkemaksut siirtyvät Pihtiputaan kunnalle siirtyvän henkilöstön mukana.

Eläkemenoperusteisista eläkevastuista vastaa kukin kunta siirtyvän henkilöstön osalta. Keva huolehtii perinnästä automaattisesti.

www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

7 §

HENKILÖSTÖETUUDET JA PAIKALLISET SOPIMUKSET

Pihtiputaan kunta järjestää siirtyvän henkilöstön lakisääteisen työterveyshuollon.

Henkilöstöetuudet ovat Pihtiputaan kuntaorganisaatiossa voimassa olevat etuudet. Luovuttajalla voimassa olevat etuudet tai paikalliset sopimukset eivät siirry luovutuksensaajalle.

8 §

YHTEISTOIMINTA

Sopimuskunta käsittelee henkilöstön siirtymisen yhteistoimintamenettelyn mukaisesti ja varaa viranhaltijalle mahdollisuuden tulla kuulluksi.

Yhteistoimintalaki (449/2007) 11 § liikkeen luovutuksesta velvoittaa, että *"Liikkeen luovuttajan ja luovutuksen saajan on selvitettävä niille henkilöstön edustajille, joiden edustamia työntekijöitä luovutus koskee:*

1) luovutuksen ajankohta tai suunniteltu ajankohta;

2) luovutuksen syyt;

3) luovutuksessa työntekijöille aiheutuvat oikeudelliset, taloudelliset ja sosiaaliset seuraukset; sekä

4) suunnitellut, työntekijöitä koskevat toimenpiteet.

Luovuttajan on annettava hallussaan olevat 1 momentissa tarkoitetut tiedot henkilöstön edustajille hyvissä ajoin ennen luovutuksen toteuttamista. Luovutuksen saajan on annettava 1 momentissa mainitut tiedot henkilöstön edustajille viimeistään viikon kuluttua luovutuksen toteutumisesta."

Sopimusosapuolet sitoutuvat noudattamaan sovittuja ehtoja ja vastuita henkilöstön siirtämisessä.

Yhteistoimintamenettelyssä noudatetaan Pihtiputaan kunnan käytäntöjä ja toimintaohjeita 1.1.2027 alkaen.

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

Khalt 09.11.2026
Liite nro 19 § 48

Khall 07.09.2026
Liite nro 38 § 97

Khall 02.11.2026
Liite nro 46 § 120

POHJOISEN KESKI-SUOMEN YMPÄRISTÖPALVELUT

KANNONKOSKEN KUNNAN

KIVIJÄRVEN KUNNAN

KYYJÄRVEN KUNNAN

KINNULAN KUNNAN

KARSTULAN KUNNAN

PIHTIPUTAAN KUNNAN ja

VIITASAAREN KAUPUNGIN

RAKENNUSJÄRJESTYS

POHJOISEN
KESKI-SUOMEN
YMPÄRISTÖPALVELUT

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

Sisällys

1. YLEISTÄ 1
1 § Soveltamisala ja viranomaiset 1
1.1 Soveltamisala 1
1.2 Rakennusvalvontaviranomainen 1
2 § Rakennusjärjestyksen tehtävät ja tavoite 1
3 § Rakennustapaohjeet 1
4 § Rakennushankkeen ja toimenpiteen ennakkolausunnot 2
5 § Määritelmiä soveltamisesta 2
2. RAKENTAMINEN 2
6 § Rakennuskohteen sopeutuminen ympäristö- ja kaupunkikuvaan rakennuspaikoilla ja yleisillä alueilla 2
6.1 Yleiset määräykset 2
6.2 Tekniset laitteet julkisivussa 2
6.3 Korjausrakentaminen 2
6.4 Rakentaminen maantien- tai rautatien läheisyyteen 3
7 § Rakennuskohteen sijoittaminen rakennuspaikalle 3
7.1 Yleiset määräykset 3
7.2 Erityismääräys asemakaava-alueilla 3
8 § Rakennuskohteen korkeusasema 3
8.1 Yleiset määräykset 3
8.2 Erityismääräykset asemakaava-alueilla 3
9 § Tontin rajan ylittäminen katu- tai muulle yleiselle alueelle 4
9.1 Rakennuksen vähäiset ylitykset yleisille alueille 4
9.2 Rakennukseen kiinnitettävän vähäisen laitteen, suojan ja katoksen vähäiset ylitykset yleisille alueille 4
10 § Tontin sisäisen rakennusalueen rajan ylittäminen 4
11 § Maanalainen rakentaminen 5
12 § Rakennuspaikan ja rakennuskohteen osoitemerkintä 5
12.1 Yleiset määräykset 5
12.2 Erityismääräykset asemakaava-alueilla 5
13 § Rakennuspaikan ja rakennuskohteen valaistus 5

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

14 § Mainos- ja tekniset laitteet 6
14.1 Yleiset määräykset 6
14.2 Valaistut laitteet 6
14.3 Siirrettävät laitteet 6
3. ERITYISET MÄÄRÄYKSET RAKENTAMISESTA ASEMAKAAVA-ALUEEN ULKOPUOLELLE 6
15 § Suunnittelutarvealueen määrittäminen 6
16 § Rakennuspaikalle asetettavat vaatimukset 7
16.1 Yleiset määräykset 7
16.2 Selvitysvaatimukset 7
16.3 Asuinrakennuspaikkaa koskevat määräykset 7
17 § Rakennusoikeus, rakennuskohteiden koko ja käyttötarkoitus 7
17.1 Pysyvään asumiseen tarkoitettu asuinrakennuspaikka tai ranta-alueen ulkopuolella sijaitseva rakennuspaikka 7
17.2 Loma-asumisen rakennuspaikka ranta-alueella 8
17.3 Kellari- ja ullakkotilojen rakentaminen 8
18 § Eläinsuojat muualla kuin maatiloilla 8
4. RAKENTAMINEN RANTA-ALUEILLA 8
19 § 19 § Rakennuskohteen sopeutuminen ranta-alueille 8
19.1 Yleiset määräykset 8
19.2 Pihan rakentaminen 9
20 § Rakennuskohteen korkeusasema ranta-alueilla ja muilla alavilla alueilla 9
20.1 Yleiset määräykset 9
21 § Vähimmäisetäisyydet rantaviivasta 9
5. RAKENTAMISEN LUVANVARAISUUS 9
22 § Luvanvaraisuudesta vapautetut uudisrakentamiskohteet ja niitä koskevat määräykset 11
22.1 Yleismääräys 11
22.2 Aidat ja tukimuurit 11
22.3 Aurinkosähköjärjestelmät 11
22.4 Jätevesijärjestelmät 12
22.5 Julkisivuun kiinnitettävät laitteet 12
22.6 Laiturit 12

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

22.7 Kasvihuoneet ja kasvutunnelit 12
22.8 Lantalat, lietesäiliöt ja laakasiilot 13
22.9 Siilot ja varastointisäiliöt 13
22.10 Liikuteltavat laitteet 13
23 § Luvanvaraisuudesta vapautettavat korjaus- ja muutostyöt ja niitä koskevat määräykset 13
23.1 Yleismääräys 13
23.2 Asuinrakennusten terassien ja parvekkeiden lasittaminen 13
23.3 Savupiiput ja tulisijat 13
23.4 Julkisivun ja katon värisävyn ja (materiaalin) muutokset 14
23.5 Hiihtohissit 14
6. RAKENTAMINEN ERITYISALUEILLA 14
24 § Arvokkaat ja suojellut ympäristöt ja kohteet 14
24.1 Arvokkaan kulttuuriympäristöalueen ja kohteen määritelmä 14
24.2 Eritysalueen yleiset määräykset 15
24.3 Suojellun rakennuksen määritelmiä 15
24.4 Selvitysvaatimukset 15
25 § Rakentaminen pohjavesialueilla 15
25.1 Pohjaveden suojelu ja pilaantumisen estäminen 15
25.2 Selvitysvaatimukset 16
25.3 Maalämpökaivojen sijoittaminen pohjavesialueilla 16
26 § Pilaantunut maaperä 16
26.1 Selvitysvaatimukset 16
26.2 Ilmoitusvaatimus 16
26.3 Määräys 16
27 § Haitalliset yhdisteet 16
27.1 Ilmoitusvaatimus 16
27.2 Selvitysvaatimukset 16
27.3 Määräys 16
28 § Melun ja tärinän huomioiminen 17
28.1 Yleiset määräykset 17
28.2 Selvitysvaatimukset 17

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

7. LUONNON MONIMUOTOISUUS RAKENTAMISESSA 17
29 § Luonnon monimuotoisuuden huomioiminen kaikilla rakennuspaikoilla 17
29.1 Yleiset määräykset 17
29.2 Pihan rakentaminen 17
29.3 Selvitysvaatimus 18
30 § Arvokkaat luontoalueet 18
8. PIHA-ALUEEN RAKENTAMINEN 18
31 § Ajoneuvoliittymä ja liikennejärjestelyt, pelastustie 18
31.1 Ajoneuvoliittymä 18
31.2 Liikennejärjestelyjen turvallisuus 18
31.3 Pelastustie 18
32 § Auto- ja polkupyöräpaikat 19
32.1 Moottoriajoneuvot ja sähköiset liikkumisvälineet 19
33 § Jätehuolto ja varastointitilat 19
33.1 Jätehuolto 19
34 § Tontin lumet 19
35 § Hulevedet ja perustusten kuivatusvedet 19
9. RAKENNUKSEN TAI SEN OSAN PURKAMINEN 20
36 § Rakennuksen tai sen osan purkaminen 20
36.1 Yleismääräys 20
36.2 Selvitysvaatimukset 20
36.3 Purkamistyön toteuttaminen 20
36.4 Tontin siistiminen purkamisen jälkeen 20
10. YLEISET ALUEET, JULKINEN KAUPUNKITILA 21
37 § Puistot ja muut virkistysalueet, rannat ja laiturit 21
37.1 Puistot ja muut virkistysalueet 21
37.2 Julkisen kaupunkitilan rannat ja laiturit 21
38 § Julkisen kaupunkitilan rakennuskohteet 21
38.1 Alueelliset jätteiden keräyspisteet 21
11. RAKENNUSTYÖN AIKAISET JÄRJESTELYT 21
39 § Työmaan perustaminen, käyttö ja siistiminen 21
39.1 Työmaan perustaminen ja aitaaminen 21

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

39.2 Säilytettävä puusto 21
39.3 Työmaan siisteys 22
39.4 Työmaasta aiheutuvien haittojen vähentäminen ja torjuminen 22
39.5 Työmaan jätehuolto 22
39.6 Työmaan siistiminen töiden päätyttyä 22
12. RAKENNUSKOHTEEN JA YMPÄRISTÖN YLLÄPITO 22
40 § Rakennuskohteen ja sen ympäristön hoitaminen 22
41 § Työajoneuvojen ja laitteiden säilyttäminen rakennuspaikalla 22
42 § Rakentamattomat tontit ja muut alueet 23
13. ERINÄISET MÄÄRÄYKSET, LIITTEET 23
43 § Rakennusjärjestyksen voimaantulo 23

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

1. YLEISTÄ

1 § Soveltamisala ja viranomaiset

1.1 Soveltamisala

Rakentamislain 17 § nojalla määrätään, että rakentamislain ja -asetuksessa olevien sekä muiden maan käyttämistä ja rakentamista koskevien säännösten ja määräysten lisäksi on Kannonkosken kunnassa, Karstulan kunnassa, Kinnulan kunnassa, Kyyjärven kunnassa, Kivijärven kunnassa, Pihtiputaan kunnassa ja Viitasaaren kaupungissa noudatettava tämän rakennusjärjestyksen määräyksiä, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa, asemakaavassa tai Suomen rakentamismääräyskokoelmassa ei ole asiasta toisin määrätty.

1.2 Rakennusvalvontaviranomainen

Kuntien rakennusvalvontaviranomainen on ympäristölautakunta yhteistoimintasopimuksen mukaisesti (RakL 99 §)

Ympäristölautakunnan hyväksymässä toimintasäännössä on lueteltu asiat, jotka on määrätty rakennustarkastajan ratkaistavaksi.

2 § Rakennusjärjestyksen tehtävät ja tavoite

Rakentamista kunnissa ohjaavat rakentamislaki ja rakennusasetus sekä joukko muita alueiden käyttämistä ja rakentamista koskevia säännöksiä ja määräyksiä. Lisäksi kunnassa on noudatettava tämän rakennusjärjestyksen määräyksiä, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa, asemakaavassa tai Suomen rakentamismääräyskokoelmassa ei ole asiasta toisin määrätty.

Ajantasaiset kaavat, kaavamääräykset ja pohjavesialueet löytyvät täältä:

https://pks-kartta.sitowise.com/

3 § Rakennustapaohjeet

Rakentamisen ohjaamiseksi kunta voi antaa alueellisia tai koko kuntaa koskevia rakentamistapaohjeita. Ohjeiden on edistettävä alueen ominaispiirteisiin ja paikallisiin erityisolosuhteisiin sopivaa ja kestävää rakentamista.

Aikaisemman rakennusjärjestyksen nojalla hyväksytyt rakentamistapamääräykset ovat voimassa tämän rakennusjärjestyksen mukaisina rakentamistapaohjeina.

netvisor sign www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

4 § Rakennushankkeen ja toimenpiteen ennakkolausunnot

Kun rakennuskohde tai toimenpide sijoittuu arvokkaaseen ympäristöön tai suojeltuun kohteeseen, tulee hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä selvittää yhdessä rakennusvalvontaviranomaisen kanssa eri tahojen lausuntotarpeet ja mahdolliset toimenpidettä rajoittavat tekijät.

5 § Määritelmiä soveltamisesta

Julkisella kaupunkitilalla tarkoitetaan tilaa, joka on asemakaavassa määritelty katu-, katuaukio-, tori-, puisto-, virkistys- tai liikennealueeksi tai joka on asemakaava-alueen ulkopuolella edellä mainitussa käytössä.

Rakennelmiksi luokitellaan kevytrakenteiset ja siirtokelpoiset rakennuskohteet, kuten pienet (alle 10 m2) vajat, kasvihuoneet, kesäkeittiöt, leikkimökit, jätesuojat sekä laitteet, kuten muuntamot. Rakennelma ei käytä rakennusoikeutta.

Saunarakennuksella tarkoitetaan rakennusta, jonka huoneistoalasta yli puolet on saunaa palvelevia tiloja. Rakennuksessa voi olla takka muttei ruuanlaitto- mahdollisuutta.

2. RAKENTAMINEN

6 § Rakennuskohteen sopeutuminen ympäristö- ja kaupunkikuvaan rakennuspaikoilla ja yleisillä alueilla

6.1 Yleiset määräykset

Rakennuskohteen tulee sopeutua ympäröivän alueen ominaispiirteeseen ja yleisesti noudatettuun rakennustapaan sijoituksen, koon, muodon, ulkomateriaalien, värityksen, valaistuksen sekä julkisivun jäsentelyn osalta.

Rakennuskohteen tulee muodostaa ympäristö- ja kaupunkikuvaltaan sopusuhtainen sekä alueen luonto-, maisema- ja historialliset arvot huomioon ottava kokonaisuus.

6.2 Tekniset laitteet julkisivussa

Julkisivuissa näkyvät ilmanvaihtokonehuoneet, niihin liittyvät laitteet ja kanavat sekä muut tekniset laitteet on suunniteltava kaupunkikuvaan / maisemaan ja rakennukseen sopeutuviksi.

6.3 Korjausrakentaminen

Rakennuskohteen julkisivujen korjaus- ja muutostöissä tulee pyrkiä vaalimaan rakennuskohteelle ominaista tyyliä ja piirteitä.

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

6.4 Rakentaminen maantien- tai rautatien läheisyyteen

Maanteiden ja rautateiden läheisyyteen rakennettaessa on huomioitava voimassa olevan maanteitä ja rautateitä koskevan lainsäädännön asettamat rajoitukset ja määräykset.

7 § Rakennuskohteen sijoittaminen rakennuspaikalle

7.1 Yleiset määräykset

Palovaarallisen katoksen (esim. auto- ja grillikatos) etäisyyden tulee olla vähintään viisi metriä naapurin rajasta.

Savusaunaa tai muuta palovaarallista rakennuskohdetta, kuten viljankuivaamoa, ei saa sijoittaa 16 metriä lähemmäksi toisen omistamaa tai hallitsemaa maata eikä 20 metriä lähemmäksi rakennusta, joka on toisen omistamalla tai hallitsemalla maalla. Palovaarallinen rakennuskohde tulee sijoittaa naapurin rajasta palomääräysten edellyttämällä tavalla.

7.2 Erityismääräys asemakaava-alueilla

Asemakaava-alueella katoksen tulee sijoittua rakennusalalle.

8 § Rakennuskohteen korkeusasema

8.1 Yleiset määräykset

Rakennettaessa epätasaiselle rakennuspaikalle rakennus tulee sijoittaa maaston olosuhteet huomioiden niin, että maaston leikkaukset ja täytöt minimoidaan. Jos sokkeli tai terassi jää maastollisista syistä korkeaksi, se tulee sopeuttaa ympäristöön.

8.2 Erityismääräykset asemakaava-alueilla

Rakennuskohteen korkeusaseman tulee sopeutua olemassa olevan ja suunnitellun ympäristön korkeusasemiin sekä katukorkeuteen ja muuhun kuntatekniikkaan.

Rakennuskohteen perustamissyvyyttä ja alinta lattiakorkeutta määriteltäessä on otettava huomioon viemäriverkoston padotuskorkeus, pohja- ja tulvaveden korkeus sekä perustusten kuivatusmahdollisuus.

Selvitysvaatimukset

Pääpiirustusten asemapiirustuksessa tulee esittää riittävällä tarkkuudella tontin ja ympäröivän alueen olemassa olevat ja suunnitellut korkeudet (esim. maan- pinnan korkeudet, sokkeli- ja katukorkeudet).

Rakennusvalvontaviranomainen voi lupahakemuksen arvioimiseksi edellyttää luvanhakijalta, että tontin kulmapisteiden ja suunnitellun rakennuksen nurkkapisteiden sijainti ja korkeusasema merkitään tontille, kun lupahakemusta käsitellään.

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

9 § Tontin rajan ylittäminen katu- tai muulle yleiselle alueelle

9.1 Rakennuksen vähäiset ylitykset yleisille alueille

Mikäli rakennus voidaan asemakaava-alueella sijoittaa kadun vastaiselle tontin rajalle, rakennus ja sen rakennusosat saavat ulottua tontin rajan yli katualueelle tai erityisestä syystä muulle yleiselle alueelle seuraavasti:

1) rakennuksen perustusrakenteet maanpinnan alapuolella harkitaan tapauskohtaisesti

2) erkkerit, katokset, räystäät, parvekkeet ja muut vastaavat ilmassa olevat rakennuksen osat 2 metrillä; julkisen rakennuksen ja liikerakennuksen pääsisäänkäynnin katos voi ulottua kevyen liikenteen väylälle enemmänkin. Vapaan alikulkukorkeuden on oltava vähintään 3 metriä

3) tekniset laitteet, ulkoseinän lisäeristys, ulkoporras tai -luiska enintään 0.3 metriä

4) olemassa olevan rakennuksen uudet portaat tai luiska enintään 0.5 metrillä, milloin uudet portaat ovat tarpeelliset rakennuksen toimintojen muuttuessa ja portaita ei voida ilman kohtuuttomia vaikeuksia ja kustannuksia rakentaa tontille.

Ylityksistä ei saa aiheutua haittaa kadun tai muun yleisen alueen käytölle.

9.2 Rakennukseen kiinnitettävän vähäisen laitteen, suojan ja katoksen vähäiset ylitykset yleisille alueille

Rakennukseen kiinnitettävät laitteet, suojat ja katokset saavat ulottua katualueelle tai muulle yleiselle alueelle

1) myynti-, tiedotus- ja mainoslaite enintään 0.3 metriä

2) ikkuna- ja ovimarkiisit sekä terassien aurinko- ja sadesuojat ja katokset enintään 2 metriä

Vapaan alikulkukorkeuden on oltava vähintään 3 metriä.

Ylityksistä ei saa aiheutua haittaa kadun tai muun yleisen alueen käytölle ja kunnossapidolle.

10 § Tontin sisäisen rakennusalueen rajan ylittäminen

Rakennus ja rakennusosat saavat erityisestä syystä ulottua asemakaavassa määrätyn tontin sisäisen rakennusalueen rajan yli seuraavasti:

1) rakennuksen perustusrakenteet ja kellarin rakenteet maanpinnan alapuolella tarpeen mukaan

2) erkkerit, katokset, räystäät, parvekkeet, kuistit, portaat ja muut vastaavat rakennusosat enintään 1 metrin

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

3) ulkoseinän lisäeristys, tekniset laitteet ja muu vastaava tarpeen mukaan. Ylityksistä ei saa aiheutua huomattavaa haittaa ympäristölle tai naapureille.

11 § Maanalainen rakentaminen

Selvitysvaatimukset

Maan alle rakennettaessa on selvityksin varmistuttava, ettei rakentamisella ole vaikutusta ympäristössä jo olemassa olevien maanpäällisten eikä maanalaisten rakenteiden ja johtoverkostojen ja niiden käyttöturvallisuuteen.

12 § Rakennuspaikan ja rakennuskohteen osoitemerkintä

12.1 Yleiset määräykset

Rakennetun rakennuspaikan omistajan tai haltijan tulee asettaa kadulta, muulta liikenneväylältä ja tontin sisäiseltä liikennealueelta näkyvään paikkaan riittävän korkea osoitenumero ja mahdollinen porrashuoneen tunnus, joka selkeästi erottautuu taustastaan.

Milloin rakennus ei ulotu katuun, liikenneväylään tai tontin sisäiseen liikenne- alueeseen taikka sen välittömään läheisyyteen, osoitenumero tai sen osoittava ohjaus on sijoitettava tontille johtavan ajoväylän alkupäähän.

12.2 Erityismääräykset asemakaava-alueilla

Katujen kulmassa sijaitsevaan rakennukseen on molempien katujen puolelle asennettava kyseiselle kadulle vahvistettu osoitenumero.

Osoitenumeron täytyy olla valaistu.

Porrashuoneen sisääntulokerroksessa tulee olla ulkoa päin luettavissa olevat huolto- ja isännöintipalvelujen yhteystiedot.

13 § Rakennuspaikan ja rakennuskohteen valaistus

Tontin valaistusjärjestelyissä valolaitteiden sijoitus, suuntaus ja valoteho on sovitettava siten, että ne lisäävät alueen turvallisuutta ja viihtyvyyttä, eivätkä tarpeettomasti ja haitallisesti luo ympäristöönsä häiriövaloa.

Valaisinten tulee soveltua kunkin alueen ominaispiirteeseen ja kaupunkikuvaan.

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

14 § Mainos- ja tekniset laitteet

14.1 Yleiset määräykset

Tontille tai yleiselle alueelle sijoitettavan laitteen muodon, värityksen ja rakenteen tulee sopeutua rakennukseen ja ympäristöön.

Laite on kiinnitettävä tukevasti eikä se saa haitata yleisen alueen käyttöä ja kunnossapitoa.

Laitteet on pidettävä kunnossa. Rikkinäiset laitteet on joko korjattava tai poistettava välittömästi.

Mahdolliset kuntakohtaiset mainostusohjeet tulee ottaa huomioon.

14.2 Valaistut laitteet

Laitteen valoteho ei saa olla merkittävästi voimakkaampi kuin ympäristön valaistus.

Laite ei saa aiheuttaa estohäikäisyä tai syttyä ja sammua toistuvasti pimeällä eikä sen näytöllä saa esittää voimakkaasti välkkyviä kuvia.

14.3 Siirrettävät laitteet

Laitetta ei saa sijoittaa suojatien jatkeelle.

Katu-, tori- ja muulle yleiselle alueelle ei saa sijoittaa siirrettäviä myynti-, tiedotus- ja mainoslaitteita siten, että ne vaarantavat turvallisuutta, haittaavat kadun käyttämistä, kunnossa- ja puhtaanapitoa tai pelastustoimia tai ovat pysäköinnin esteenä.

3. ERITYISET MÄÄRÄYKSET RAKENTAMISESTA ASEMAKAAVA-ALUEEN ULKOPUOLELLE

15 § Suunnittelutarvealueen määrittäminen

Alueidenkäyttölain 16 §:n tarkoittamia suunnittelutarvealueita ovat esim. voimassa olevien yleiskaavojen suunnittelutarvealueet sekä kaavoituskatsauksen mukaiset vireillä olevat yleiskaava-alueet, valtatiealueet 100 metriä keskilinjasta ja seututiealueet 50 metriä keskilinjasta ja rautatiealueet 100 metriä keskilinjasta sekä uusilla suunnitteilla olevilla valtatieosuuksilla 300 metriä keskilinjasta.

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

16 § Rakennuspaikalle asetettavat vaatimukset

16.1 Yleiset määräykset

Rakennuspaikan on oltava sijainniltaan, muodoltaan, maastosuhteiltaan ja maaperältään sovelias sekä pinta-alaltaan rakentamiseen riittävä.

16.2 Selvitysvaatimukset

Rakennushankkeeseen ryhtyvän on selvitettävä etukäteen, soveltuuko kiinteistö rakentamiseen, kun otetaan huomioon suojelulliset, historialliset ja luontoarvot sekä ennusteet muuttuvista ilmasto-olosuhteista.

16.3 Asuinrakennuspaikkaa koskevat määräykset

Uuden asuinrakennuspaikan vähimmäispinta-ala asemakaava-alueiden ulkopuolella ja yleiskaava-alueilla, joissa ei ole rakennuspaikan kokoa koskevaa määräystä:

1) Rakennuspaikan suositeltava koko jätevesiverkoston ulkopuolella on 5.000 m2, mutta kuitenkin niin suuri, että kiinteistökohtainen jätevesien käsittelyjärjestelmä on mahdollista sovittaa muodostettavalle rakennuspaikalle.

3) 2000 m2 ranta-alueet, rantaviivan vähimmäispituus 40 m

4) 2000 m2 vesihuoltoverkostoon liitettävissä oleva rakennuspaikka

Rakennuspaikan pinta-alan vähimmäisvaatimus ei koske uudelleen rakentamista, korjaus- ja muutosrakentamista eikä vähäistä lisärakentamista, jos rakennuspaikka pysyy samana ja rakentamisluvan myöntämisen edellytykset ovat muutoin olemassa.

17 § Rakennusoikeus, rakennuskohteiden koko ja käyttötarkoitus

17.1 Pysyvään asumiseen tarkoitettu asuinrakennuspaikka tai ranta-alueen ulkopuolella sijaitseva rakennuspaikka

Rakennuspaikalle saa rakentaa enintään yhden yksiasuntoisen asuinrakennuksen, sekä siihen liittyviä talousrakennuksia. Vähintään 5.000 m2 suuruiselle asuinrakennuksen rakennuspaikalle saa lisäksi rakentaa sivuasunnon.

Sivuasunto voidaan toteuttaa yhtenä kaksiasuntoisena rakennuksena tai erillisenä sivuasuntona.

Rakennuspaikan pinta-alasta saa käyttää rakentamiseen enintään 10 %, kuitenkin vähintään 300 k-m2

Yli 5 hehtaarin suuruiselle, maatalouskäytössä olevalle maatilalle saa rakentaa talouskeskuksen yhteyteen tarpeellisia asuinrakennuksia ja siihen sopeutuvia maatilamatkailua palvelevia rakennuksia. Rakentaminen voi edellyttää poikkeamislupaa.

www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

17.2 Loma-asumisen rakennuspaikka ranta-alueella

Loma-asumiseen tarkoitetulle rantarakennuspaikalle on sallittua rakentaa yksi

(1) enintään yksiasuntoinen vapaa-ajanasuinrakennus talousrakennuksineen. Vapaa-ajan asuinrakennuksen suurin sallittu kerrosluku on 2.

Talousrakennusten tulee olla yksikerroksisia, sopusuhtaisia ja päärakennukseen nähden alisteisia.

Vapaa-ajan asuinrakennuspaikan rakennusoikeus on 300 k-m^2.

17.3 Kellari- ja ullakkotilojen rakentaminen

Asemakaava-alueen ulkopuolella saa rakennuksen pääasiallisen käyttötarkoituksen mukaisia tiloja sijoittaa maanpinnan alapuolelle tai ullakon tasolle, mikäli rakennus korkeusasemansa ja julkisivunsa suhteen sopeutuu rakennus- paikan maastomuotoihin sekä ympäristöön.

18 § Eläinsuojat muualla kuin maatiloilla

Eläinsuojan lähialueelta tai rakennuspaikalta tulee osoittaa riittävät tilat eläinten jaloittelua ja laiduntamista varten.

Eläinsuojan ja lantalan vähimmäisetäisyyden naapurin kiinteistönrajaan tulee olla vähintään 20 metriä, kun rajan tuntumassa on asutusta, päiväkoti, koulu tai muita häiriintyviä kohteita. Etäisyyksistä voidaan poiketa naapurin antamalla kirjallisella suostumuksella.

Toiminnan sijoittelussa tulee noudattaa lainsäädäntöä ja asetuksia.

Ympäristönsuojeluviranomaiselta on selvitettävä ympäristöluvan tarve ja ympäristösuojelulain asettamat vaatimukset.

4. RAKENTAMINEN RANTA-ALUEILLA

19 § 19 § Rakennuskohteen sopeutuminen ranta-alueille

19.1 Yleiset määräykset

Rakennuksen tulee olla värisävyltään hillitty ja maisemaan sopeutuva. Rakennuskohteiden rakentaminen on suunniteltava ja toteutettava siten, että tontin puusto ja muu kasvillisuus, pinnanmuodot sekä luonnonarvot säilyvät mahdollisimman luonnonmukaisina.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

Rakennuksen sijainnin rakennuspaikalla ja etäisyyden rantaviivasta tulee olla sellainen, että rantamaiseman luonnonmukaisuus säilyy.

19.2 Pihan rakentaminen

Rantarakennuspaikalla tulee kasvillisuus pääosin säilyttää ja vain puuston harventaminen on sallittua. 10 metrin rantavyöhykkeellä on 90 % pinta-alasta säilytettävä luonnontilaisena.

20 § Rakennuskohteen korkeusasema ranta-alueilla ja muilla alavilla alueilla

20.1 Yleiset määräykset

Rakentaminen on sijoitettava tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskin hallinta on muutoin varmistettava.

Rakennettaessa ranta-alueilla on rakennushankkeeseen ryhtyvän otettava huomioon vedenpinnan korkeusvaihtelut riittävän suurella varmuudella. Rakennuksen korkeusasemaa määritettäessä tulee ottaa huomioon myös rakennuksen käyttötarkoitus, rakennustapa ja vesistön ominaispiirteistä johtuva lisäkorkeus (esim. jään työntyminen rantaan ja veden aaltoiluvaikutus).

Rakennuksen alin rakentamiskorkeus (kastuessaan vaurioituvien rakenteiden.) on oltava vähintään 1,0 metriä ylävesirajaa korkeammalla ja ellei sitä ole tiedossa, vähintään 1,5 metriä keskivedenkorkeutta ylempänä.

21 § Vähimmäisetäisyydet rantaviivasta

-	grillikatos, -kota, huvimaja ≤ 10 m2	5 m
-	grillikatos, -kota, huvimaja > 10 m2	20 m
-	saunarakennus enintään 20m2	10 m
-	sauna, loma- tai asuinrakennus enintään 50m2	20 m
-	sauna, loma- tai asuinrakennus yli 50m2	30 m
-	lomarakennus tai asuinrakennus yli 100 m2	50 m
-	muu talousrakennus	30 m

5. RAKENTAMISEN LUVANVARAISUUS

Rakentamislupaa edellyttävät rakentamislain perusteella (RakL 42 §) (tulkinnat HE 139/2022)

Uuden rakennuskohteen rakentaminen edellyttää rakentamislupaa, jos kohde on:

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

1) asuinrakennus;

- paikallaan pysytettävä asuntolaiva

2) kooltaan vähintään 30 neliömetriä tai 120 kuutiometriä oleva rakennus;

3) kooltaan vähintään 50 neliömetriä oleva katos;

4) yleisörakennelma, jota voi käyttää yhtä aikaa vähintään viisi luonnollista henkilöä lukuun ottamatta enintään kaksi kuukautta paikallaan pidettävää tapahtumarakennetta;

- siirrettävä kioski, katsomo

5) vähintään 30 metriä korkea masto tai piippu;

- 30 metriä korkea tuulivoimala, jonka lapojen korkein korkeus on yli 35 metriä

6) vähintään 2 neliömetrin suuruinen valaistu mainoslaite;

7) energiakaivo;

8) erityistä toimintaa varten rakennettava alue, josta aiheutuu vaikutuksia sitä ympäröivien alueiden käytölle.

- kaatopaikka-alue, aurinkopaneelikenttä, urheilualue kuten esim. golfkenttä

Rakentamislupa tarvitaan myös sellaiseen korjaus- ja muutostyöhön, joka on verrattavissa rakennuksen rakentamiseen, sekä rakennuksen laajentamiseen tai sen kerrosalaan laskettavan tilan lisäämiseen. Rakennuskohdetta korjattaessa rakentamislupa tarvitaan, jos korjaus kohdistuu vähäistä merkittävämmässä määrin toimenpidealueessa todetun terveyshaitan poistamiseen, toimenpidealueen kantava rakenne on vaurioitunut tai korjaustoimenpiteet voivat vaarantaa rakennuskohteen terveellisyyden tai turvallisuuden taikka korjaamisella on merkittävää vaikutusta kaupunkikuvaan, maisemaan tai kulttuuriperintöön. Rakentamislupa tarvitaan myös korjaamiseen, joka kohdistuu rakennuskohteen olennaisiin ominaispiirteisiin. Korjaamiseen tarvitaan aina rakentamislupa, jos:

1) korjataan tai muutetaan kaavan tai lain nojalla suojeltua taikka historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokasta rakennusta tavalla, jolla on merkittävää vaikutusta rakennuksen suojeltavalle tai rakennustaiteelliselle arvolle;

2) rakennuksen vaippaan tai teknisiin järjestelmiin liittyvällä korjaus- tai muutostyöllä voidaan vaikuttaa merkittävästi rakennuksen energiatehokkuuteen taikka energia- ja ympäristövaikutuksiin rakennuksen koko elinkaaren aikana;

3) muutetaan rakennuksen tai sen osan käyttötarkoitusta olennaisesti.

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

22 § Luvanvaraisuudesta vapautetut uudisrakentamiskohteet ja niitä koskevat määräykset

22.1 Yleismääräys

RakL 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuina vähäisinä hankkeina pidetään seuraavat ehdot täyttäviä rakentamiskohteita, jotka vapautetaan luvanvaraisuudesta.

22.2 Aidat ja tukimuurit

Yleismääräykset

Aidan ja tukimuurin materiaali, muoto ja värisävyn tulee olla alueelle ominainen ja soveltua maisemaan / kaupunkikuvaan.

Aita ei saa muodostaa näkemäestettä kadulle tai tielle.

Luvanvaraisuudesta on vapautettu tonttien välisen aidan rakentaminen kiinteistöjen rajalle, kun

1) asuintonttien aidan enimmäiskorkeus on 1.6 metriä

2) teollisuus-, liike- ja varastotonttien aidan enimmäiskorkeus on 2 metriä

3) muiden tonttien aidan enimmäiskorkeus on 1.6 metriä

Aidan voi rakentaa tonttien rajalle, mikäli asiasta on sovittu rajanaapureiden kesken. Muussa tapauksessa aita tulee rakentaa oman kiinteistön puolelle siten, että aidan huoltaminen on mahdollista omalta tontilta.

22.3 Aurinkosähköjärjestelmät

Yleismääräykset

Aurinkosähköjärjestelmät tulee sopeutua rakennukseen siten, ettei se heikennä kaupunkikuvaa.

Suojellut kohteet, arvokkaat kulttuuriympäristöt ja ranta-alueet

Suojelluissa kohteissa ja arvokkaassa kulttuuriympäristössä järjestelmä vaatii rakentamisluvan sekä museoviranomaisen lausunnon.

Suojelluissa kohteissa, maantien varressa ja ranta-alueella paneelin pinta ei saa aiheuttaa ympäristöön häiritseviä heijasteita.

Luvanvaraisuudesta on vapautettu rakennuksen katolle sijoitettava paneelikenttä koosta riippumatta sekä rakennuspaikan yhteyteen sijoitettava paneelikenttä tai aurinkokeräimet, kun niiden kokonais- pinta-ala on alle 40 m2. Katolle sijoitettavan paneelikentän toteutuksessa on noudatettava Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston laatimaa voimassaolevaa Aurinkosähköjärjestelmien paloturvallisuusohjetta

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

netvisor sign
www.netvisorsign.com

22.4 Jätevesijärjestelmät

Jätevesijärjestelmän vähimmäisetäisyys vesistön rantaviivasta:

- Mikäli wc-vedet käsitellään imeytys/suodatuskentässä 30 m

- Harmaat jätevedet vähintään 10 m

Luvanvaraisuudesta on vapautettu rakennuksen liittäminen vesihuoltolaitoksen tai jätevesiosuuskunnan verkostoon.

Luvanvaraisuudesta on vapautettu kiinteistökohtaisen jätevesijärjestelmän rakentaminen, kun

1) kysymyksessä on ns. vähäisen harmaavesijärjestelmän rakentaminen, joka ei sijoitu pohjavesi- tai ranta-alueelle

2) rakennuksessa on ns. kantovesi

3) kysymyksessä on umpisäiliö

Jätevesien käsittelyjärjestelmän tulee täyttää lainsäädännön ja kunnan ympäristönsuojelumääräykset.

22.5 Julkisivuun kiinnitettävät laitteet

Luvanvaraisuudesta on vapautettu seuraavat toimenpiteet muualla kuin suojelluissa tai kulttuurihistoriallisesti merkittävissä kohteissa

• antennin sijoittaminen rakennuskohteeseen tai pihamaalle

• julkisivuun kiinnitettävän kilven asentaminen

• ilmalämpöpumpun ulkoyksikön asentaminen

22.6 Laiturit

Luvanvaraisuudesta on vapautettu asuintontille sijoittuvan yhden pienehkön laiturin rakentaminen, kun laiturin pituus on enintään 15 metriä ja pinta-ala enintään 25 m2.

Vesilain mukainen lupatarve on selvitettävä erikseen valtion viranomaiselta.

22.7 Kasvihuoneet ja kasvutunnelit

Luvanvaraisuudesta on vapautettu kasvihuone ja kasvutunneli, kun kasvihuoneen rakennusala on alle 30 k-m2 ja kasvutunnelin rakennusala on alle 50 k-m2.

Asemakaava-alueen ulkopuolella luvanvaraisuudesta on vapautettu maatilan tilakeskuksen alueelle sijoittuva kasvihuone ja kasvutunneli, kun kasvihuoneen rakennusala on alle 500 k-m2 ja kasvutunnelin rakennusala on alle 2000 k-m2.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

22.8 Lantalat, lietesäiliöt ja laakasiilot

Luvanvaraisuudesta on vapautettu asemakaava-alueen ulkopuolella maatilan tilakeskuksen alueelle sijoittuva lantala, lietesäiliö ja laakasiilo, kun lantalan ja laakasiilon rakennusala on alle 200 m2 ja lietesäiliön tilavuus on alle 1000 m3.

Ympäristösuojeluviranomaiselta on selvitettävä ympäristösuojelulain vaatimukset.

22.9 Siilot ja varastointisäiliöt

Luvanvaraisuudesta on vapautettu asemakaava-alueen ulkopuolella maatilan tilakeskuksen alueelle sijoittuva siilo ja varastointisäiliö, kun siilon tai varastointisäiliön tilavuus on alle 500 m3 tai kokonaiskorkeus on alle 15 metriä.

22.10 Liikuteltavat laitteet

Luvanvaraisuudesta on vapautettu tontille sijoitettavan tavanomaista retkeily- ja virkistyskäyttöä palvelevan liikuteltavan laitteen paikallaan pysyttäminen, kun

1) siirrettävä laite on enintään 3 metriä korkea ja sen kokonaisala on alle 30 m2

2) julkisivujen värisävyt ja materiaalit ovat ympäristöön sopeutuvia ja hillittyjä

3) paikallaan pitämisen enimmäisaika on 3 kk

23 § Luvanvaraisuudesta vapautettavat korjaus- ja muutostyöt ja niitä koskevat määräykset

23.1 Yleismääräys

RakL 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuina vähäisinä hankkeina pidetään seuraavat ehdot täyttäviä rakentamiskohteita ja -toimenpiteitä, jotka vapautetaan luvanvaraisuudesta.

23.2 Asuinrakennusten terassien ja parvekkeiden lasittaminen

Luvanvaraisuudesta on vapautettu terassin ja parvekkeen lasittaminen, kun

1) lasituksesta on avattavissa vähintään 30 % ulkoilmaan rajoittuvasta osasta.

2) terassit ja parvekkeet ovat osastoituja palomääräysten edellyttämällä tavalla.

Suojellut rakennukset ja alueet

Vapautus luvanvaraisuudesta ei koske suojeltuja rakennuksia, eikä alueita, joita koskee aluesuojelumerkintä.

23.3 Savupiiput ja tulisijat

Luvanvaraisuudesta on vapautettu savupiipun ja tulisijan asentaminen tai uusiminen.

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

23.4 Julkisivun ja katon värisävyn ja (materiaalin) muutokset

Julkisivun ja katon värisävyn tulee olla alueelle ja rakennusajankohdalle ominainen.

Luvanvaraisuudesta on vapautettu rakennusten julkisivun ja katon värisävyn muutokset muualla kuin asemakaava-alueilla.

Luvanvaraisuudesta on vapautettu asemakaava-alueilla rakennusten julkisivun ja katon värisävyn muutokset, kun noudattaa kaavamääräyksiä ja rakennustapa- ohjeita.

Suojellut rakennukset ja alueet

Vapautus luvanvaraisuudesta ei koske suojeltuja rakennuksia, eikä alueita, joita koskee aluesuojelumerkintä.

23.5 Hiihtohissit

Luvanvaraisuudesta on vapautettu hissin korvaaminen vastaavalla uudella hissillä.

6. RAKENTAMINEN ERITYISALUEILLA

24 § Arvokkaat ja suojellut ympäristöt ja kohteet

24.1 Arvokkaan kulttuuriympäristöalueen ja kohteen määritelmä

Arvokkailla kulttuuriympäristöalueilla ja -kohteilla tarkoitetaan seuraavia alueita ja kohteita:

1) museoviraston tekemään inventointiin perustuvat valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY)

2) valtakunnallisesti merkittävät maisema-alueet (VAMA)

3) maakuntakaavassa osoitetut maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt, jotka käsittävät sekä maisema- että rakennetun kulttuuriympäristön alueita

4) kulttuuriympäristön hoitosuunnitelmassa osoitetut paikallisesti arvokkaat rakennuskohteet ja -alueet

5) asema-, yleis- ja osayleiskaavoissa osoitetut kaupunkikuvallisesti tai kulttuuriympäristöllisesti arvokkaat alueet ja alueen osat, jossa rakennettu ympäristökuva säilytetään

6) yleis- ja osayleiskaavoissa osoitetut erilliset arvokkaat rakennukset tai muut kohteet

7) erikseen määritetyt arvokkaat alueet ja kohteet

8) rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain perusteella suojellut rakennuskohteet

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

9) valtakunnallisesti arvokkaat arkeologiset alueet (VARK)

24.2 Erityisalueen yleiset määräykset

Arvokkaille kulttuuriympäristö- ja maisema-alueille rakentamista suunniteltaessa on erityistä huomiota kiinnitettävä rakennuskohteen sijoittumiseen ympäristöön, maisemaan, rakennuskantaan ja alueen ominaispiirteiden säilyttämiseen niin, että kulttuuriympäristö- ja maisema-arvot säilyvät.

Alueella olevaa rakennuskantaa ja pihapiirejä tulee säilyttää ja korjata perinteitä vaalien. Rakentamisen tulee tapahtua alueen kulttuurihistoriallisia ja maisemallisia arvoja korostetusti huomioiden.

24.3 Suojellun rakennuksen määritelmiä

Kun kaavamääräys tai suojelupäätös kieltää rakennuksen julkisivun tyylin ja ominaispiirteiden muuttamisen, tällaisiksi tyylin ja ominaispiirteiden muuttamiseksi katsotaan rakennuksen julkisivun, katon, ovien ja ikkunapuitteiden ja -karmien materiaalin, värityksen sekä ikkunajaon muuttaminen.

Kun suojelu koskee rakennuksen sisätiloja, tyylin ja ominaispiirteiden muuttamiseksi katsotaan sisäkaton, seinien, lattian, listojen, helojen ja valaisinten sekä kiinteiden kalusteiden muuttaminen.

24.4 Selvitysvaatimukset

Rakennettaessa uudis- tai lisärakennus sellaiselle tontille, jonka asemakaava on ollut voimassa yli 13 vuotta, on selvitettävä tontin mahdolliset kulttuuriarvot.

Kun toimenpide kohdistuu arvokkaaseen kulttuuriympäristökokonaisuuteen tai kohteeseen tai suojeltuun rakennukseen, on ennen kaupunkikuvaan vaikuttavien toimenpiteiden toteuttamista, käyttötarkoituksen tai sisätilojen muuttamista oltava hyvissä ajoin yhteydessä rakennusvalvontaviranomaiseen sekä pyydettävä museoviranomaisen lausunto muutoshankkeesta ja kohteen kulttuurihistoriallisesta arvosta.

Museoviranomaisen lausunto on pyydettävä myös, mikäli toimenpide kohdistuu muinaisjäännösalueeseen tai sen lähiympäristöön.

25 § Rakentaminen pohjavesialueilla

25.1 Pohjaveden suojelu ja pilaantumisen estäminen

Pohjaveden suojeluun ja pintavesien pilaantumisen ehkäisemiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota pohjavesialueilla sekä vedenhankintavesistöjen valuma-alueilla rakennustöitä tehtäessä.

Ainoastaan puhtaiden hulevesien imeyttäminen alueelle on mahdollista.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

Maata kaivettaessa pohjaveden ylimmän pinnan ja maanpinnan välille on jätettävä riittävä suojakerros ja täyttöjä tehtäessä täyttöainesten on oltava laadultaan täyttöön soveltuvia puhtaita maa-aineksia.

25.2 Selvitysvaatimukset

Rakentamista suunniteltaessa on tarvittaessa tutkittava rakentamisen vaikutukset pohjaveden laatuun, korkeusasemaan ja virtauksiin.

Pohjaveden laadun, määrän tai pinnantason muuttaminen edellyttää ympäristönsuojeluviranomaisen vesilain mukaisen lupatarpeen arviointia.

25.3 Maalämpökaivojen sijoittaminen pohjavesialueilla

Maalämpökaivojen sijoittaminen pohjavesialueelle edellyttää vesilain mukaista lupaa.

26 § Pilaantunut maaperä

26.1 Selvitysvaatimukset

Jos tontin tai ympäröivän alueen maaperä on pilaantunut tai sen epäillään pilaantuneen, maaperä on tutkittava.

26.2 Ilmoitusvaatimus

Pilaantuneesta maa-alueesta ja sen puhdistamisesta on ilmoitettava valvontaviranomaiselle.

26.3 Määräys

Pilaantunut maaperä on puhdistettava rakentamiseen soveltuvaksi ennen rakentamiseen ryhtymistä.

27 § Haitalliset yhdisteet

27.1 Ilmoitusvaatimus

Jos rakentamiseen liittyvän suunnittelun tai rakennustyön aikana havaitaan haitallisia yhdisteitä (esim. radon ja arseeni), on siitä viipymättä ilmoitettava valvontaviranomaiselle.

27.2 Selvitysvaatimukset

Erityissuunnitelmissa tulee esittää rakenteelliset ratkaisut radonin torjumiseksi ja joilla huolehditaan siitä, ettei rakennettavien uusien ja peruskorjattavien asuin- ja työtilojen huoneilman radonpitoisuus ylitä valtakunnallisia ohjearvoja.

27.3 Määräys

Jos maaperän puhtautta ei ole pystytty tehtyjen tutkimusten perusteella yksiselitteisesti selvittämään, rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä luvanhakijan varmistamaan

netvisor sign www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

rakennuksen alapohjarakenteiden ja ilmanvaihdon suunnittelulla, että maaperässä mahdollisesti olevat haitalliset yhdisteet eivät pääse rakennuksen sisätiloihin.

28 § Melun ja tärinän huomioiminen

28.1 Yleiset määräykset

Rakennuksen suunnittelussa ja rakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota rakennukseen ulkoapäin tunkeutuvan melun, runkomelun sekä tärinän torjuntaan rakennuksen käyttötarkoitus huomioiden.

Rautateiden, maanteiden ja katujen läheisyydessä rakennuspaikan maaperään liikenteestä mahdollisesti aiheutuva tärinä tai runkomelu tulee ottaa huomioon rakennusten sijoittamisessa ja rakenteiden suunnittelussa.

28.2 Selvitysvaatimukset

Liikenteen aiheuttamat maaperän tärinätasot tulee selvittää tarvittaessa mittauksin.

Rakennettaessa tie-, katu- tai ratamelualueille tulee tarvittaessa ennen rakennuksen käyttöönottoa todentaa ääneneristävyyden riittävyys melumittauksella.

7. LUONNON MONIMUOTOISUUS RAKENTAMISESSA

29 § Luonnon monimuotoisuuden huomioiminen kaikilla rakennuspaikoilla

29.1 Yleiset määräykset

Rakentamisen suunnittelussa tulee huomioida puiden ja viheralueiden säilyttäminen ja lisääminen.

Mahdollisimman suuri osuus rakennuspaikasta on pyrittävä säilyttämään viherpeitteisenä ja vettä läpäisevänä. Viherpeitteisyyteen luetaan myös viherkatot.

Rakennettaessa on pyrittävä säilyttämään puut, joiden kaataminen ei ole rakentamisen kannalta välttämätöntä.

29.2 Pihan rakentaminen

Rakentamattomat tontin osat tulee säilyttää ensisijaisesti mahdollisimman luonnontilaisina ja puustoisina.

Käsiteltävät piha-alueen osat tulisi mahdollisuuksien mukaan toteuttaa vettä läpäisevin kerroksin ja suosia niillä istutuksia ja viherrakentamista.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

netvisor sign
www.netvisorsign.com

Istutuksissa ja viherkatoilla tulee suosia paikan kasvuolosuhteisiin sopivaa, monipuolista ja luontaista kasvilajistoa. Puiden ja pensaiden tulee olla luontaisia puu- ja pensaslajeja eli lajeja, jotka esiintyvät luontaisella levinneisyysalueellaan ja leviämispotentiaalillaan.

Puita ei saa istuttaa teknisten verkostojen päälle.

29.3 Selvitysvaatimus

Rakentamishankkeeseen ryhtyvän on tarvittaessa selvitettävä lupahakemuksessa, miten uhanalaiset eliölajit otetaan huomioon rakentamisen tai muun toimenpiteen yhteydessä.

30 § Arvokkaat luontoalueet

Rakentamisessa ja piha-aluetta suunniteltaessa ja toteutettaessa on kiinnitettävä korostettua huomiota luonnonarvojen säilyttämiseen rakennuspaikalla.

8. PIHA-ALUEEN RAKENTAMINEN

31 § Ajoneuvoliittymä ja liikennejärjestelyt, pelastustie

31.1 Ajoneuvoliittymä

Tontille tai rakennuspaikalle saa rakentaa yhden kadulle tai tielle johtavan ajoneuvoliittymän.

Erityisestä syystä rakennusvalvontaviranomainen voi sallia rakennettavaksi useamman ajoneuvoliittymän, mikäli se tontin tai rakennuspaikan käytön kannalta on perusteltua.

Ajoneuvoliittymässä on oltava riittävä esteetön näkemäalue.

31.2 Liikennejärjestelyjen turvallisuus

Tontin ajoneuvoliikenne ja esteettömät kulkuväylät on suunniteltava ja toteutettava siten, ettei niistä aiheudu vaaraa tai haittaa asukkaille, ympäristölle tai yleiselle liikenteelle.

Tontin autopaikat ja pihajärjestelyt tulee toteuttaa siten, että autoilla on kääntymismahdollisuus oman tontin alueella, jotta kadun tai tien liikenneturvallisuus ei vaarantuisi.

31.3 Pelastustie

Hälytysajoneuvoilla tulee olla pääsy riittävän lähelle rakennusta ja sen sisäänkäyntejä.

Pelastuslaitoksen nostokalustolla on oltava vapaa pääsy kolmikerroksisen tai sitä korkeamman rakennuksen lähelle siten, että pelastustoimenpiteet ovat mahdollisia. Pelastustielle tontin sisääntulon yhteyteen on sijoitettava pelastustietä osoittava kilpi.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

Pelastustien tulee olla vähintään 3,5 metriä leveä ja vapaan ajokorkeuden vähintään 4,5 metriä.

32 § Auto- ja polkupyöräpaikat

32.1 Moottoriajoneuvot ja sähköiset liikkumisvälineet

Ellei asemakaavassa ole toisin määrätty, tontille tulee rakentaa 1 autopaikkaa yhtä asuntoa kohden ja lisäksi vähintään 10 % on nimettävä vieraspysäköintipaikoiksi.

Tontilta tulee uudis- ja muutosrakentamisen yhteydessä varata riittävästi tilaa myös kevyiden mopoautojen tms., moottoripyörien ja mopojen pysäköintiin sekä sähköautojen tai muiden sähköisten liikkumisvälineiden latauspisteille.

Esteettömyys

Asuinkerros- ja rivitalotonteille on rakennettava (yksi) autopaikka jokaista alkavaa (30) paikkaa kohden liikkumis- ja toimimisesteisille käyttäjille ja ne tulee sijoittaa niiden käytettävyyden kannalta tarkoituksenmukaisesti ja merkitä erillisin tunnuksin. Näiltä autopaikoilta on oltava liikkumis- ja toimimisesteisille soveltuva kulkuväylä rakennukseen ja sitä palveleviin tiloihin.

33 § Jätehuolto ja varastointitilat

33.1 Jätehuolto

Jätteen keräysvälineet, jätetilat (sis. jätekatokset, jäteaitaukset ja jätehuoneet) ja kompostorit tai kompostit eivät saa rumentaa ympäristöä.

Keräysvälineitä, jätekatoksia ja -aitauksia, kompostoreita tai komposteja ei saa sijoittaa tonttiliittymän näkemäalueelle.

Keräysvälineet, jätekatokset- ja aitaukset tulee sijoittaa paloturvallisuus huomioiden.

34 § Tontin lumet

Tontilta on varattava tontin lumien varastoinnille riittävästi tilaa.

35 § Hulevedet ja perustusten kuivatusvedet

Tontille on rakennettava hulevesien ja perustusten kuivatusvesijärjestelmä. Lähtökohta on, että vedet imeytetään kokonaan tai osittain omalla tontilla, mikäli maaperäolosuhteet sen sallivat ja jollei siitä aiheudu alueen rakennuksille kosteusvauriovaaraa.

Ne hulevedet ja perustusten kuivatusvedet, joita ei imeytetä tontilla, on johdettava tarvittaessa viivyttämällä yleiseen hulevesijärjestelmään. Viivytys on toteutettava

netvisor sign www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

ensisijaisesti luontopohjaisina ratkaisuina kuten painanteina, viivytysaltaina tai vastaavina, ja toissijaisesti maanalaisena viivytysratkaisuna.

Avo-ojia ei saa täyttää, ellei selvitetä ojan täyttämisen vaikutuksia oman tontin ja naapuritonttien hulevesien johtamiselle ja haittojen syntymistä ehkäistä.

Selvitysvaatimukset

Imeyttäminen tontilla edellyttää pohjatutkimusta ja sen perusteella tehtyä pohjarakennesuunnitelmaa. Rakennuksen rakentamista ja peruskorjaamista koskevaan rakentamislupahakemukseen on liitettävä selvitys hulevesien ja perustusten kuivatusvesijärjestelmän rakentamisesta tai olemassa olevasta järjestelmästä, sen riittävyydestä, toimivuudesta ja kunnossapidosta.

9. RAKENNUKSEN TAI SEN OSAN PURKAMINEN

36 § Rakennuksen tai sen osan purkaminen

36.1 Yleismääräys

Rakennuskohteen osittaisessa purkamisessa ja korjaamisessa on otettava huomioon rakennuksen ominaispiirteet, eikä toimenpide saa harkitsemattomasti johtaa rakennuksen alkuperäisestä tyylillistä poikkeavaan lopputulokseen.

36.2 Selvitysvaatimukset

Rakennusvalvontaviranomainen voi erityisestä syystä rakennuksen purkamisen sisältävää rakentamislupahakemusta tai erillistä purkamislupahakemusta käsitellessään edellyttää, että hakija toimittaa selvityksen rakennuksen ja sen sisätilan historiallisesta tai rakennustaiteellisesta arvosta.

36.3 Purkamistyön toteuttaminen

Purkamistyöstä ei saa aiheutua haitallisia melu-, pöly- tai muita vastaavia vaikutuksia ympäristölle.

Purkamistyössä tulee noudattaa kiertotalouden periaatteita. Rakennuksen osien uudelleenkäyttöä rakennuspaikalla tulee priorisoida suhteessa kierrätykseen.

36.4 Tontin siistiminen purkamisen jälkeen

Jos uuden rakennuksen rakentamista ei aloiteta välittömästi rakennuksen tai sen osan purkamisen jälkeen, niin tontti on viivytyksettä siistittävä purkamisen jäljiltä.

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

10. YLEISET ALUEET, JULKINEN KAUPUNKITILA

37 § Puistot ja muut virkistysalueet, rannat ja laiturit

37.1 Puistot ja muut virkistysalueet

Puistoihin ja muille vastaaville virkistysalueille rakennettavien rakennusten, rakennelmien, laitosten ja muiden rakenteiden julkisivupintojen, puistokäytävien ja -aukioiden pinnoitteiden sekä hulevesien hallintajärjestelmien on sovelluttava kunkin puiston tai muun vastaavan virkistysalueen luonteeseen.

Toreille, puisto- ja virkistysalueille rakennuskohteet on pyrittävä sijoittamaan siten, etteivät ne haittaa alueiden käyttöä ja kunnossapitoa tai niiden saavutettavuutta.

37.2 Julkisen kaupunkitilan rannat ja laiturit

Julkisen kaupunkitilan rantaan sijoitettavien laiturien, aallonmurtajien ja muiden vastaavien rakennelmien tulee soveltua kunkin alueen kaupunkikuvaan ja rantamaisemaan.

Julkisen kaupunkitilan laiturien tulee soveltua eri väestöryhmille.

38 § Julkisen kaupunkitilan rakennuskohteet

38.1 Alueelliset jätteiden keräyspisteet

Julkiseen kaupunkitilaan voidaan sijoittaa alueellisia jätteiden keräilypisteitä, kun sijoittaminen perustuu oikeusvaikutteiseen kaavaan tai hyväksyttyyn katu- tai puistosuunnitelmaan.

11. RAKENNUSTYÖN AIKAISET JÄRJESTELYT

39 § Työmaan perustaminen, käyttö ja siistiminen

39.1 Työmaan perustaminen ja aitaaminen

Työmaa on, ottaen erityisesti huomioon jalankulkuliikenteen sujuvuus, erotettava ympäristöstään turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti, tarvittaessa aitaamalla.

Työmaa-aidan koon, rakenteen, materiaalin ja värin on sovelluttava ympäristöön.

39.2 Säilytettävä puusto

Työmaalla säilytettäväksi tarkoitettu puusto on suojattava asianmukaisesti työn ajaksi.

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

39.3 Työmaan siisteys

Työmaa on pidettävä hyvässä ja siistissä järjestyksessä.

Työmaalla materiaalit on säilytettävä suojattuina valmistajan ohjeiden edellyttämällä tavalla.

39.4 Työmaasta aiheutuvien haittojen vähentäminen ja torjuminen

Työmaata on hoidettava niin, ettei siitä aiheudu henkilö- ja omaisuusvahinkoja, liikenne- ja muita häiriöitä tai kohtuutonta muuta haittaa ympäristölle.

Kaikissa töissä ja toimissa on estettävä häiritsevän pölyn, kaivumaiden, lietteen, savun, hajun ja muiden haitallisten aineiden leviäminen ympäristöön. Työkoneiden poltto- ja voitelunesteiden ja muiden aineiden varastointi työmaalla on järjestettävä siten, ettei vaarallisia tai haitallisia aineita joudu ympäristöön ja maaperään.

Työmaalta ei saa johtaa vesistöön tai ojaan kiintoainetta tai lietettä tai haitallisia aineita sisältäviä hule- tai kuivatusvesiä. Työmaavesien käsittelyssä ja johtamisessa tulee noudattaa (vesihuoltolaitoksen/infra-palveluiden/ympäristönsuojelun) määräyksiä.

39.5 Työmaan jätehuolto

Työmaan jätehuollon on oltava suunnitelmallista. Työmaalla on oltava työmaan kokoon suhteutetut, riittävät tilat jätehuollon järjestämiseen.

39.6 Työmaan siistiminen töiden päätyttyä

Työn valmistumisen jälkeen tilapäiset työmaarakennukset, työmaa-aidat ja vastaavat työmaarakenteet on poistettava viipymättä ja työmaa-alue on siistittävä.

12. RAKENNUSKOHTEEN JA YMPÄRISTÖN YLLÄPITO

40 § Rakennuskohteen ja sen ympäristön hoitaminen

Rakennusvalvontaviranomainen voi tarvittaessa järjestää kaupunginosa- tai aluekohtaisia tarkastuksia rakennetun ympäristön valvomiseksi. Tarkastuksen yhteydessä havaitut puutteet kirjataan ja ryhdytään asian vaatimiin toimenpiteisiin.

41 § Työajoneuvojen ja laitteiden säilyttäminen rakennuspaikalla

Asumista varten tarkoitetulla tontilla ei saa säilyttää sellaisia työajoneuvoja, työkoneita, laitteita tai tavaroita, joiden säilyttäminen ei perustu viranomaisen lupaan.

Pienehköjen veneiden, asuntoautojen, asuntovaunujen ja muiden vastaavien kulkuneuvojen kausiluonteinen säilyttäminen tontilla on sallittua.

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

42 § Rakentamattomat tontit ja muut alueet

Rakentamattomia tontteja tulee hoitaa siten, että ne eivät rumenna kaupunki- ja ympäristökuvaa eikä niitä saa käyttää varastointiin tai ajoneuvojen säilytykseen tai pysäköintiin asemakaavan vastaisesti.

13. ERINÄISET MÄÄRÄYKSET, LIITTEET

43 § Rakennusjärjestyksen voimaantulo

Tämä rakennusjärjestys tulee voimaan 1.1.2027.

Rakennusjärjestys määrätään tulemaan voimaan muutoksenhausta huolimatta.

Tällä rakennusjärjestyksellä kumotaan kunnan-/kaupunginvaltuuston hyväksymä ja voimaan tullut rakennusjärjestys.

www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

Kvalt 22.06.2026
Liite nro 16 § 35

Khall 02.11.2026
Liite nro 47 § 121

Kvalt 09.11.2026
Liite nro 20 § 49

KIVIJÄRVI

TARKASTUSLAUTAKUNNAN

ARVIOINTIKERTOMUS 2025

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

www.netvisorsign.com

SISÄLLYSLUETTELO:

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA VUONNA 2025 3
1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät 3
1.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tilintarkastajat 3
1.3. Arvioinnin toteuttaminen 3
2. TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI JA TULOKSELLISUUS 4
2.1. Talousarvion toteutuminen tilikaudella 4
2.2. Kuntakonserni 5
2.3. Yhteenveto taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta 5
3. Toiminnallisten tavoitteiden arviointi 6
3.1. Yhteenveto toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta 9
4. VUODEN 2024 ARVIOINTIKERTOMUKSEN HAVAINTOJEN JÄLKISEURANTA 9
5. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET 10

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA VUONNA 2025

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 121 § mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

1.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tilintarkastajat

Kivijärven kunnan ulkoisesta tarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Niiden toiminta on kunnan muusta organisaatiosta ja johdosta riippumatonta. Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat kunnanvaltuutettuja. Valtuusto on valinnut kokouksessaan 12.6.2025 toimikaudelle 6/2025-5/2029 tarkastuslautakunnan. Valtuusto nimesi uuden varajäsenen Minna de Clouxille 17.11.2025 kokouksessaan. Tarkastuslautakunta toimii seuraavassa kokoonpanossa.

Varsinainen jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Erkki Leppänen, pj	Teuvo Rekonen
Kari Holm, vpj	Jari Sagulin
Asko Kauppinen	Markku Kinnunen
Anne Kalmari	Hannele Kemppainen
Minna de Cloux	Sanna Holm (17.11.2025 saakka), Kirsti Möttönen 17.11.2025 alkaen

Kunnanvaltuusto valitsi 26.5.2025 Kivijärven kunnan vuoden 2025 ja option vuodelle 2026 tilintarkastajaksi tilintarkastusyhteisö Oy SK-Reviisorit Ab:n. Vastuullisena tilintarkastajana arviointikaudella 2025 on toiminut JHT, HT Ilari Karhu. Tilintarkastaja raportoi tarkastuslautakunnalle tilintarkastuksen toteutumisesta ja keskeisistä havainnoista sekä toimii tarkastuslautakunnan sihteerinä.

1.3. Arvioinnin toteuttaminen

Tarkastuslautakunta kokoontui arviointikauden aikana yhteensä viisi kertaa. Tarkastuslautakunnan työ on pohjautunut kunnallisen päätöksenteon sekä kunnanvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen seurantaan ja tarkasteluun sekä viranhaltijoiden haastatteluihin. Tarkastuslautakunnan kuultavina ovat olleet sivistysjohtaja, työsuojelupäällikkö, tekninen johtaja ja kunnanjohtaja.

Tarkastuslautakunnan kauden 2025 ensimmäinen kokous oli 23.10.2025, jossa kunnanjohtaja Pekka Helppikangas kertoi kunnan ajankohtaisista asioista ja tekninen

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

johtaja Mika Vesterinen teknisen toimen ajankohtaisista asioista. Kokouksessa hyväksyttiin myös sidonnaisuusilmoitukset.

Kokouksessa 27.11.2025 kuultiin sivistysjohtaja Pirkko Oinosen ja työsuojelupäällikkö Sini Hakkaraisen ajankohtaiskatsaukset.

Kokouksessa 23.3.2026 kuultiin kirjanpitäjä Päivi Hakkaraisen ajankohtaiskatsaus.

Vuodelle 2025 asetettujen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden arviointi perustuu pääasiassa kunnanhallituksen laatimaan tilinpäätöskirjaan, lautakunnan kuulemisiin sekä lautakunnan jäsenten havaintoihin heille toimitettujen toimielinten pöytäkirjojen perusteella.

Arvioinnin toteuttamisessa ja arviointikertomuksen laadinnassa on huomioitu tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyydet, kuten lautakuntien jäsenyydet/varajäsenyydet.

2. TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI JA TULOKSELLISUUS

2.1. Talousarvion toteutuminen tilikaudella

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on alijäämäinen -320.230 euroa. Edellisenä vuonna tulos oli ylijäämäinen 508.896 euroa. Tilikauden tulos ylitti muutetun talousarvion, sillä vuoden 2025 muutetussa talousarviossa tuloksen arvioitiin olevan 394.040 euroa alijäämäinen. Muutettuun talousarvioon verrattuna tulos toteutui 73.809 euroa parempana.

Verotulot ja valtionosuudet

Kivijärven kunnan tuloveroprosentti oli vuonna 2025 8,90 % kun se vuonna 2024 oli 9,10 %. Verotulot ja valtionosuudet olivat yhteensä 4,154 milj. euroa. Verotulot alittivat talousarvion 18.051 eurolla ja valtionosuudet ylittivät talousarvion 14.405 eurolla.

Vuosikatteen muodostuminen

Tilikauden vuosikate (tulos ennen poistoja ja arvonalentumisia) toteutui 906.140 euroa positiivisena: tilikauden tulot riittivät kattamaan tilikauden kulut.

Käyttötalouden toimintakulut olivat 4,253 euroa (ulkoiset) ja ne alittivat muutostalousarvion 140.186 eurolla, talousarvion toteuman ollen näin 96,8 %. Henkilöstökuluissa toteuma oli 93,8 % ja palveluiden ostoissa 98,1 %.

Käyttötalouden toimintatuotot olivat 1,093 milj. euroa (ulkoiset) ja ne alittivat talousarvion 31.509 eurolla talousarvion toteuman ollen näin 97,2 %.

Investointien toteutuminen

Vuoden 2025 muutetussa talousarviossa investointeihin oli varattu yhteensä

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

655.500 euroa. Lopulliset investointimenot olivat 224.188 euroa, eli talousarvion toteuma oli 34,2 %. Merkittävimpiä investointeja olivat jääkiekkokaukalon laidat ja peruskorjaus (40.412 euroa), osakkeiden hankinta (30.274 euroa) ja kenttäkeittiö (20.008 euroa). Talousarvion merkittävin investointi, latukoneen hankinta, ei edennyt tehdyn valituksen vuoksi. Latukoneinvestointiin oli varattu talousarviossa 150.000 euroa, joten sen puuttuminen vaikutti merkittävästi kauden investointimenoja alentavasti.

Lainakannan muutokset

Kivijärven kunnan pitkäaikaisia lainoja ei lisätty tilikaudella, mutta niitä lyhennettiin 113.904 eurolla. Kunnan lainakanta oli tilikauden lopussa 1,082 milj. euroa.

2.2. Kuntakonserni

Vuoden 2025 talousarviossa tytäryhtiöille on asetettu tavoitteeksi toimi toiminnassaan ja talouden hoidossaan kustannustehokkaasti niin, että taloyhtiöiden huoneistojen vuokrausaste on korkea sekä että Suomenselän Lentokenttä Oy:n toiminta jatkuu ja lentokenttäalue pysyy käyttökunnossa.

Taloyhtiöiden osalta vuokrien tarkastukset on tehty tarpeen mukaan ja taloyhtiöiden käyttöaste oli tilikaudella hyvä (vuonna 2024 tyydyttävä). Fingrid Oyj:n metsälinjan rakentaminen ja muu kausiasuminen on lisännyt asumisen tarvetta Kivijärvellä edelleen, ja siten parantanut kunnan vuokra-asuntojen käyttöastetta. Kivijärven Vuokratalot Oy:n tulos oli tappiollinen 77.300 euroa ja Kivijärven Virastotalo Oy:n tulos oli tappiollinen 39.800 euroa. Kummankin yhtiön tulosta heikensivät tehdyt poistot. Muilta osin yhtiöiden taloudet olivat tasapainossa toimintakertomuksen mukaan.

Kunnan konsernin tilikauden tulos oli 319.446 euroa alijäämäinen, kun se vuonna 2024 oli 417.937 euroa ylijäämäinen. Kunnan konsernilainat ja vastuut ovat 1,987 milj. euroa. (asukasta kohden 1.989 euroa). Pelkkä konsernilainakanta on 1,957 milj. euroa, kun se vuonna 2024 oli 2,102 milj. euroa. Konsernivelkojen ja -vastuiden määrä on alentunut edellisestä vuodesta. Konsernitaseeseen kertynyttä ylijäämää on 2,923 milj. euroa.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että konserniyhtiöiden taloudellinen asema tervehdytetään ja että luottamushenkilöt pidetään ajan tasalla kulloisestakin kannattavuustilanteesta. Tarkastuslautakunta edellyttää, että konserniyhtiöiden hallinto ja taloushallinto hoidetaan ajallaan ja täsmällisesti.

2.3. Yhteenveto taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Talousarviossa 2025 asetettiin seuraavat tavoitteet vuodelle 2025:

- tuloveroprosentti 8,9 prosenttia (edellinen vuosi 9,1 prosenttia)
- kaikessa toiminnassa noudatettava tiukkaa taloutta ja pyrittävä säästöihin
- talousarviossa lähtökohtana oli vuosikate 1,049 milj. euroa
- investoinnit tullaan kattamaan mm. omaisuuden myynnillä

Kuntaa koskevat strategiset taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet tilikaudella olennaisin osin. Muutostalousarviossa vuosikate oli 906.450 euroa ja toteuma oli 906.140 euroa. Tilikauden alkuperäisessä talousarviossa huomioimattomat arvonalentumiset (586.491 euroa) painoivat tuloksen alijäämäiseksi. Tuloveroprosentti oli 8,9 %. Investoinnit alittivat talousarvion 431.312 eurolla. Suurin toteutumaton investointi oli latukoneen

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

hankinta, johon oli talousarviossa budjetoitu 150.000 euroa. Kertynyttä ylijäämää on taseessa tilikauden 2025 päätteeksi 5,080 milj. euroa, kun sitä vuotta aiemmin oli 5,289 milj. euroa. Muutostalousarvion toimintakulut alittuivat 140.186 eurolla, toteuman ollessa 96,8 %. Vuoteen 2024 verrattuna toimintakulut nousivat 171.990 euroa. Strategisen kaikessa toiminnassa lähtökohtana olleen tiukan taloudenpidon voidaan nähdä onnistuneen.

3. Toiminnallisten tavoitteiden arviointi

Tilikauden aikaisten tavoitteiden toteutumista on arvoitu tilinpäätöksessä laajasti. Alle on valittu arvioitavaksi kunnan perustehtävän kannalta olennaisimmat toiminnalliset tavoitteet. Kunnan tehtävänä on kuntalain 1 § mukaan edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla.

Hallinto- ja elinkeino-osasto

Yleishallinnon tavoitteeksi oli vuoden 2025 talousarviossa asetettu asioiden viivytyksetön käsittely, raportoinnin tavoitteena oli olla lähes reaaliaikaista ja esityslistat ja pöytäkirjat tuli julkaista kunnan www-sivuilla. Hyvinvoinnin edistämistyön painopisteinä elinvoimapalveluissa oli sidosryhmätyö kyläasiamiestyön kautta.

Toimintakertomuksen 2025 mukaan kunnassa otettiin käyttöön asiahallintaohjelma Docuware. Asioiden käsittelyaika (40 pv) ja laskujen kiertonopeus (14 pv) pysyivät samoina vuoteen 2024 verrattuna. Kivijärven kunnan www-sivuilla on nähtävissä kunnanhallituksen pöytäkirjat 8/2025 - 3/2026. Kunnanhallitus kokoontui vuonna 2025 12 kertaa, mikä oli talousarvion määrällisen tavoitteenmukainen määrä. Taloudellisena mittarina yleishallinnon osalta oli mitoittaa toiminta samalle tasolle kuin vuonna 2024. Yleishallinnon ulkoiset menot ylittivät talousarvion 75.566 eurolla, ollen 494.936 euroa, mikä oli 58.230 euroa enemmän kuin vuonna 2024. Ulkoiset menot olivat siis 113,3 % edellisvuoteen verrattuna, eli samaan tasoon ei aivan päästy.

Yritys- ja elinkeino sekä työllisyysosaston ulkoiset menot olivat kaudella 358.129 euroa, ja ne alittivat talousarvion 15.361 eurolla. Työttömyysaste heikkeni Kivijärvellä tilikauden aikana. Vuoden 2025 keskimääräinen työttömyysprosentti oli 14,20 %, kun se vuonna 2024 oli 11,8 %.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tiukan taloudenpidon noudattaminen on tärkeää kaikissa kunnan eri toiminnoissa. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että riittävä resurssi vaadittujen tehtävien hoitamiseen turvataan. Tieto tehtäviä hoitaneiden henkilöiden irtisanoutumisista tulee toimittaa riittävän ajoissa toimivaltaisille luottamushenkilötoimielimille.

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota tilikauden aikana virastotalon sisäilmaongelmiin. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että sisäilmaongelmiin reagoidaan ajallaan. Tarkastuslautakunta on huolissaan virastotalon työilmapiiristä.

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

netvisor sign
www.netvisorsign.com

Sivistysosasto

Sivistysosaston ulkoiset ja sisäiset menot yhteensä olivat tilikaudella 2,560 milj. euroa, ne alittivat talousarvion 84.183 eurolla. Tulot ylittivät talousarvion 34.109 eurolla, ollen 137.499 euroa.

Sivistyshallinnon menot (ulkoiset + sisäiset) alittivat talousarvion 8.466 eurolla, ollen 62.074 euroa.

Peruskoulutuksen osalta menot (ulkoiset + sisäiset) alittivat talousarvion 44.978 eurolla, ollen 1,742 milj. euroa.

Varhaiskasvatuksen vuoden 2025 talousarvion tavoitteena oli mm. hyödyntää Lapset puheeksi -toimintamallia, järjestää erityisopettajan palvelu ostopalveluna ja toimia määrärahojen puitteissa. Kotihoidontuen tavoitteena oli, että määrärahatarve on kääntynyt laskuun. Toimintakertomuksen 2025 mukaan varhaiskasvatuspaikka pystyttiin tarjoamaan kaikille tarvitseville lapsille lakisääteisessä ajassa. Lapset puheeksi -toimintamallia hyödynnettiin ja varhaiskasvatuslain mukainen varhaiserityisopetus ostettiin Vertikal Oy:ltä. Lasten kotihoidon tukea maksettiin kaudella 30.341 euroa, mikä oli 629 euroa enemmän kuin vuonna 2024, eli tuen määrä oli pysynyt lähes samana.

Esi- ja perusopetuksen tavoitteena oli mm. edistää lapsen sosiaalisia taitoa ja tarjota oppilaalla mahdollisuus oppivelvollisuuden suorittamiseen. Tavoitteena oli, että perusopetuksen päättötodistuksen saa ikäluokastaan pääsääntöisesti 100 %. Koulun toiminnan tavoitteena oli tapahtua määrärahojen mukaisesti.
Toimintakertomuksen 2025 mukaan peruskoulutuksen menot (ulkoiset + sisäiset) toteutuivat 44.978 euroa talousarviota pienempänä, eli toiminta pystyttiin järjestämään määrärahojen mukaisesti. Oppilaille turvattiin perusopetuslain mukaiset opiskelumahdollisuudet ja perusopetuksen päättötodistuksen sai 100 % ikäluokan oppilaista.

Kansalaisopiston ja musiikkiopiston tavoitteena oli saada tuotettua annettujen tuntimäärien puitteissa määrällisesti mahdollisimman monipuolista koulutustarjontaa. Toimintakertomuksen 2025 mukaan kansalaisopiston opetustuntien määrä oli 598 (ed. vuosi 503) ja musiikkiopiston opetustuntimäärä oli 137 (ed. vuosi 202). Kansalaisopiston toteutunut opetustuntimäärä ylitti talousarvion 98:lla, kun taas musiikkiopiston opetustuntien määrä jäi 213 talousarviosta.

Kirjastotoimen vuoden 2025 talousarvion tavoitteena on kartuttaa kirjaston kokoelmia määrällisesti talousarvion puitteissa ja pyrkiä vaikuttamaan omatoimikirjastolla käynti- ja lainausmääriin. Toimintakertomuksen 2025 mukaan kirjastotoimen menot (ulkoiset + sisäiset) ylittivät talousarvion 1.388 eurolla, eli talousarvio ylitettiin vain niukasti. Kaudella kokoelmien hankintoja tehtiin poistoja vähemmän, eli kokoelmaa ei ollut pystytty määrällisesti kartuttamaan. Lainaajamäärät olivat kaudella pysyneet ennallaan, mutta käynnit ja lainaukset lisääntyivät arvioidusta ja omatoimikirjaston käyttö lisääntyi.

Kulttuuri ja hyvinvoinnin tavoitteena oli tarjota kulttuuritapahtumia yhteistyötä hyödyntäen ja toimien määrärahojen ja resurssien puitteissa. Toimintakertomuksen 2025 mukaan kulttuuritoimen menot (ulkoiset + sisäiset) alittivat talousarvion 3.383 eurolla. Tilikaudella järjestettiin sekä yhteistyönä että ostopalveluina eri tapahtumia.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

Vapaa-aika ja hyvinvoinnin tavoitteena oli järjestää tapahtumia ympäri vuoden ja tehdä yhteistyötä laaja-alaisesti eri toimijoiden kanssa sekä pitää liikuntapaikat kunnossa. Toimintakertomuksen 2025 mukaan nuorisotoimi järjesti erilaisia tapahtumia. Koulun kanssa tehtiin yhteistyötä. Liikuntatoimi huolehti liikuntapaikkojen kunnosta ja järjesti tapahtumia kaudella. Talousarviossa oli myös kirjattu investointitoiveita (5 kpl). Näistä minigolfradan asfaltointityöt, jääkiekkokaukalon pohjan parannustyö ja kuntoradan pohjan parannus valmistuivat. Merkittävä 150.000 euron latukoneinvestointi jäi toteutumatta tehdyn valituksen vuoksi. Talousarvion investointitoiveiden ulkopuolelta kaudella toteutui perhefrisbeegolfradan valmistuminen. Vapaa-aikatoimen ja hyvinvoinnin menot (ulkoiset + sisäiset) alittivat talousarvion 1.049 eurolla.

Tekninen osasto

Toiminta-ajatuksen mukaan teknisen toimen tehtävänä on päävastuualueensa palvelujen järjestäminen ja ylläpitäminen kuntalaisille ja kunnan muiden hallintokuntien käyttöön taloudellisesti, tehokkaasti, laadullisesti ja tarvittavassa laajuudessa.
Vuoden 2025 talousarviossa teknisen hallinnon tavoitteena oli hoitaa sen tehtävät kustannustehokkaasti ja siten että muutoksiin pystytään reagoimaan nopeasti. Tavoitteena oli ottaa huoltokirjajärjestelmä käyttöön laajemmin. Toimintakertomuksen 2025 mukaan teknisen hallinnon ulkoiset menot olivat 130.289 euroa, mikä alitti talousarvion 12.071 eurolla.

Kaavoituksen tavoitteena oli kustannustehokkaasti mahdollistaa kaava-alueiden tehokas ja tarkoituksenmukainen käyttö ja varautua kaavoittamaan myös uusia alueita. Toimintakertomuksen 2025 mukaan Kivijärven kunnan keskustan pohjakartan uudistamistyö on aloitettu. Kunnalla on riittävästi tasokkaita rakennuspaikkoja ja kaavoituksessa on kiinnitetty huomiota taloudelliseen rakentamiseen. Kaavoituksen ulkoiset menot toteutuivat 7.488 euroa talousarviota pienempänä. Toteutunut kaavoituksen hinta per asukas oli 47 euroa, kun se talousarviossa oli 61 euroa, eli toiminta on ollut kustannustehokasta.

Ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan tavoitteiksi oli vuoden 2025 talousarviossa kerrottu mm. veden- ja jäteveden laadun tarkkailu ja suuria kustannuksia aiheuttavien virheiden välttäminen. Toimintakertomuksen 2025 mukaan ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan ulkoisien menojen toteuma oli 12.983 euroa talousarviota pienempi. Yhteistyöllä on saavutettu taloudellisempi ja ammattitaitoisempi palvelu.

Liikenneväylien ja yleisten alueiden tavoitteena oli taata toimiva ja turvallinen asuinympäristö huomioiden toiminnan rahoitus. Toimintakertomuksen mukaan liikenneväylien ja yleisten alueiden hoito on toteutettu tuntiveloitusperusteisen urakointisopimuksen mukaisesti. Talousarvion ulkoisiin menoihin varattu budjetti alitettiin 15.725 eurolla. Ulkopuolisten palveluiden käyttö on mahdollistanut kustannustehokkaan toimintamallin. Kaavateitä on kaudella asfaltoitu talousarvion mukainen määrä.

Kiinteistötoimen tavoitteena oli säilyttää kiinteistöjen hyvä toiminnallinen kunto ja pyrkiä ennaltaehkäisevään toimintaan ja kiinnittää huomiota energiansäästöön. Toimintakertomuksen mukaan tyhjillään oleville toimitiloille on pyritty löytämään käyttöä. Tenholan koulu on järjestöjen käytössä. Keski-Suomen hyvinvointialueen vuokrasopimukset ovat voimassa osin toistaiseksi ja osin kesäkuun 2026 loppuun. Kaudella kunnan omistamien taloyhtiöiden käyttöaste on ollut heikko. Kaudella on informoitu tiloja käyttäviä osastoja kiinteistöhoidon taloudellisesta vastuusta ja energia- ja

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

vedenkulutuksen seurantaa on tehostettu. Kiinteistötoimen ulkoiset menot toteutuivat 85.694 euroa talousarviota pienempänä, mutta kaudella tehdyt arvonalentumiset olivat -586.491 euroa. Kunnan kiinteistöjen m^3-määrä pysyi samana aiempiin vuosiin nähden, joten menot per m^3 pienenivät viime vuoteen verrattuna 1,2 € / m^3.

Infra-tukipalveluiden tavoitteena oli lisätä verkostojen käyttöastetta ja laajentaa verkostoja tarve ja taloudellisuus huomioiden. Tavoitteena oli valmistautua korjaamaan palvelujen hinnoittelua kannattavaksi kustannusten mukaiseksi. Toimintakertomuksen mukaan verkostojen käytön vähäisellä lisäämisellä ei ole päästy edullisempaan yksikköhintaan. Infra- ja tukipalvelujen ulkoiset menot olivat 461.784 euroa, mikä ylitti talousarvion 66.794 eurolla. Myös ulkoiset tulot jäivät talousarviosta 77.946 euroa.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että vesi- ja viemärilaitoksen hinnoittelu vastaa kohonnutta kustannustasoa.

Henkilöstö

Henkilöstöstä on esitetty ohjeiden mukaiset tiedot toimintakertomuksessa. Erillistä henkilöstötilinpäätöstä ei ole laadittu. Henkilötyövuosien määrä on pysynyt lähes samana viime vuoteen verrattuna ollen nyt 39,74 henkilötyövuotta (39,75 henkilötyövuotta vuonna 2024). Henkilöstökulut kaudella olivat 2,179 milj. euroa, kun ne vuonna 2024 olivat 2,188 milj. euroa. Sairaspoissaolojen määrä väheni edellisvuodesta ollen 744 päivää, kun niiden määrä vuonna 2024 oli 805 päivää. Viime vuoden tapaan henkilöstön työssäjaksamiseen ja työhyvinvoinnin edistämiseen henkilöstön käytössä on ollut kuntosali ja viikoittainen liikuntasalivuoro ja työhyvinvointia selvitetään vuosittain työterveyshuollon työtyytyväisyyskyselyllä.

3.1. Yhteenveto toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta

Vuoden 2025 talousarviossa on todettu, että käyttötalousosa sisältää toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, määrärahat ja tuloarviot tulosaluekohtaisesti. Kunnanvaltuuston päätös sitoo tulosaluetasolla määrärahat ja tuloarviot samoin kuin tuloslaskelmaosan määrärahoja sekä tuloarviota ja investointiosan määrärahoja hankekohtaisesti. Kunnanhallitus ja lautakunnat voivat toimialallaan siirtää käyttötaloutensa määrärahoja tulosalueeltaan toiselle perustellusta syystä.

Talousarviossa toiminnalliset tavoitteet on määritelty määrällisinä, laadullisina ja taloudellisina tavoitteina. Tilinpäätöksessä on noudatettu talousarvion esittämistapaa.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että infra- ja tukipalveluissa huomioidaan kustannukset hinnoittelussa. Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan taloyhtiöiden käyttöasteita olisi pyrittävä parantamaan.

4. VUODEN 2024 ARVIOINTIKERTOMUKSEN HAVAINTOJEN JÄLKISEURANTA

Tarkastuslautakunta kiinnitti vuoden 2024 arviointikertomuksessaan huomiota mm. seuraaviin asioihin. Tarkastuslautakunta kehotti kiinnittämään huomiota saamisten perintään, koska yli 90 päivää erääntyneitä saamisia oli reilusti tilinpäätöspäivänä. Tarkastuslautakunta totesi myös, että kunnan tyhjillään olevien kiinteistöjen

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
www.netvisorsign.com

markkinoinnissa tulee jatkaa aktiivista otetta. Henkilöstöön liittyen tarkastuslautakunta kehotti kehittämään työnkiertoa ja varallaoloa sekä yhteistyötä lähialueiden kuntien kanssa, jotta tarvittavat sijaisuudet saadaan hoidettua pienestä henkilöstömäärästä huolimatta.

Kunnanhallitus totesi havaintoihin vastineessaan 1.10.2025 seuraavaa:
Saamisiin liittyen kunta lähettää velalliselle maksukehotuksia 14 vrk ja 21 vrk eräpäivästä ja 28 vrk eräpäivästä yksityisoikeudelliset saatavat lähetetään erikoisperintään Intrum Justitialle ja julkisoikeudelliset saatavat suoraan ulosottoon. Tyhjien tilojen markkinoinnista kunnanhallitus totesi markkinoinnin olevan haastavaa ja että tilojen huonon kunnon vuoksi niistä luopuminen on perustelluin vaihtoehto. Kunnalla on olemassa tilatyöryhmä, joka valmistelee tyhjien tilojen käyttöä tulevaisuudessa. Työnkiertoon liittyen kunnanhallitus totesi, että tiimiytymistä on käytetty osaamisen jakamisessa ja että osa työtehtävistä on sijaistettavissa vain välttämättömiltä osin organisaation omin voimin. Mikäli ulkoista verkostoa käytetään sijaistukseen, on kunnan oltava valmis myös vastavuoroiseen toimintaan.

5. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tilinpäätöksen alijäämä on -320.230 euroa. Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan oma toiminta on pääosin järjestetty taloudellisesti ja tavoitteiden mukaisesti. Negatiiviseen tulokseen vaikutti tilikaudella tehdyt arvonalentumiset kiinteistöistä. Tilikauden alijäämästä huolimatta kunnan taloudellinen asema on edelleen vakaa, kumulatiivista ylijäämää on tilikauden jälkeen vielä 5,080 milj. euroa.

Tarkastuslautakunnan saaman käsityksen mukaan kunta on pystynyt tarjoamaan kuntalaisille peruspalvelut, joten kunnan toiminnalle näiltä osin asetetut on saavutettu.

Tarkastuslautakunta esittää kunnan henkilöstölle ja luottamushenkilöille kiitokset kunnan hyväksi tehdystä työstä vuonna 2025.

Tarkastuslautakunta on suorittanut lakisääteisen arviointitehtävänsä ja jättää vuoden 2025 arviointikertomuksen kunnanvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että valtuusto pyytää kunnanhallitukselta selvityksen arviointikertomuksessa edellä esitettyihin asioihin, niin että ne voidaan käsitellä valtuuston syyskauden kokouksessa.

Kivijärvellä 18.5.2026

Erkki Leppänen
puheenjohtaja

Kari Holm
varapuheenjohtaja

Asko Kauppinen
jäsen

Hannele Kemppainen
varajäsen

Minna De Cloux
jäsen

netvisor sign
www.netvisorsign.com
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c

Khall 02.11.2026
Liitenro 49 § 128

Kualt. 09.11.2026
Liite nro 21 § 52

Kivijärven Vuokratalot Oy

AVUSTUSHAKEMUS
6.10.2026

Kivijärven kunta

43800 KIVIJÄRVI

HAKEMUS DE MINIMIS -TUKENA MYÖNNETTÄVÄSTÄ AVUSTUKSESTA

Hakemus

Kivijärven Vuokratalot Oy hakee omistajaltaan Kivijärven kunnalta 100 000 euron avustusta yhtiön toiminnan turvaamiseen, vuokra-asuntokannan ylläpitämiseen sekä yhtiön taloudellisen toimintakyvyn vahvistamiseen. Avustuksella edistetään vuokra-asuntotoimintaa ja varmistetaan laadukkaiden vuokra-asuntojen saatavuus kunnassa. Yhtiön talous vaatii lisärahoitusta vuosittaisten poistojen, lainojen lyhennysten ja rakennusten korjausten rahoittamiseksi. Yhtiön tulorakenne ei yksin riitä kattamaan yhtiön menoja eikä vuokria voida korottaa yli yleisen Kivijärven vuokratason. Avustustarve tulee olemaan jatkuva.

De minimis -selvitys

Haettava avustus on Euroopan unionin valtiontukisääntelyn mukainen vähämerkityksinen tuki (de minimis -tuki). Kivijärven Vuokratalot Oy ilmoittaa, että yhtiö ei ole kuluvan eikä kahden edellisen vuoden aikana saanut muita de minimis -tukia eikä muitakaan tähän tukeen laskettavia julkisia avustuksia tai tukia. Näin ollen haettava 100 000 euron avustus jää kokonaisuudessaan de minimis -sääntelyn sallimien tukirajojen puitteisiin.

Vakuutus

Kivijärven Vuokratalot Oy vakuuttaa, että hakemuksessa annetut tiedot ovat oikeita ja että yhtiö ilmoittaa viipymättä mahdollisista muutoksista, jotka voivat vaikuttaa tuen myöntämiseen tai de minimis -tuen edellytysten täyttymiseen.

Kivijärvellä 6.10.2026

KIVIJÄRVEN VUOKRATALOT OY
HALLITUS

Erkki Leppänen
hallituksen puheenjohtaja

Ilari Kotilainen
toimitusjohtaja

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerat / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/d50f54ba-112f-4cb2-9618-15e12311c23c
visma sign
www.vismasign.com
netvisor sign
www.netvisorsign.com

HENRI JUHANI KOTILAINEN
c9c81009-8c2e-4b56-a36e-65df22d72a02 - 2026-11-11 13:04:58 UTC +02:00
BankID / MobileID - 9ee1cfe7-80cc-46ab-a9c5-d652e9a79483 - FI

RIITTA SAREN
a7939c52-633b-4c9e-9827-af926737b241 - 2026-11-11 14:21:57 UTC +02:00
BankID / MobileID - 7d40fecd-b04e-4053-8b55-65a6b02cbd34 - FI

PIRKKO INKERI OINONEN
Kivijärven kunta, FI01761506, Virastotie 5 A, 43800, Kivijärvi
0ead196f-2084-4d6a-aa04-6dd10f593103 - 2026-11-11 15:50:41 UTC +02:00
BankID / MobileID - 04026f2f-9d81-4dbb-9e1f-a29c9c3710d4 - FI
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

PETRI LEPPÄNEN
ebf4e88d-c3c5-4aeb-b0f3-ab268161de89 - 2026-11-11 17:54:03 UTC +02:00
BankID / MobileID - 9ace2ace-4034-4508-bfa9-3309a4aa669e - FI

AIMO SAKARI KAINULAINEN
aa45650d-c208-4ec3-90ab-566a1755abe8 - 2026-11-12 09:27:39 UTC +02:00
BankID / MobileID - e5754eb6-5d47-4126-a119-5f44a8657f7b - FI

Päivi Hannele Hakkarainen
Kivijärven kunta, FI01761506, Virastotie 5 A, 43800, Kivijärvi
cfcba0de-cc9f-45f8-9665-54c251181185 - 2026-11-12 10:36:14 UTC +02:00
BankID / MobileID - 70012db2-9260-48e4-99ed-1642b880b478 - FI
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive